

ELŐFIZETÉS

MELETTEK:
Egy évre 24 koron.
Egy hónap 2 koron.

VIDÉKEK:
Egy évre 24 koron.
Egy hónap 2 k. 40 f.

Külföldi posták:
A havi postai ár egyenlő 20 f.
minden előfizetésnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 387.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, október 28.

Negotintól nyugatra a bolgárok összeköttetésbe jutottak az osztrák-magyar és német csapatokkal.

Budapest, október 27. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Czartorijsktól nyugatra az oroszok visszaszorítása az ellenség leghevesebb ellenállása dacára tovább halad. Egyéb újság nincs.

Olasz hadszíntér:

A tengeremléki harc vonal ellen intézett olasz támadásokat tegnap már nem folytatták oly nagy tömegű ember és lőszer igénybevételével, mint a csata előző napjain. Az ellenség habozva tartogatja eddig visszatartott csapatait. A Krn elleni több támadás a kezdetén nem jutott túl. A tolmeini hídfő ellen intézett támadásokat, mint eddig, visszautasítottuk. A Plava-szakaszra időnként dobpergészerű tűzérzési tűz zúdult. Globnánál egy támadást visszavertünk. Plavánál az ellenség gyalogsága már képtelen volt előnyomulni, a még mindig nehéz tűz alatt álló görzi hídfő déli szakaszán az ott támadó ellenség egy kis szakaszon behatolt árunkba, melyet azonban még az éj folyamán el kellett újra hagynia. A doberdoi fensík ellen intézett tűzérzési tűz lényegesen csökkent. A Dolomit harc vonalán az olaszok még egyre támadnak. Az ellenség erős csapatainak a Col di Lana és a Slef nyereg ellen intézett előretörései meghevesültek. Roverettóban levő kórházukra robbanó gránátokkal lőttek.

Délkeleti hadszíntér:

Visegrádtól keletre csapataink elragadták az ellenségtől Dobznuj határszéli tany két oldalon levő magaslatokat. Kövess gyalogsági tábornok hadserege az ellenséget a Grn Milanovactól északra fekvő hegységekbe szorította vissza. Az osztrák-magyar csapatok szuronnyal üttek ki ellenséget Topolánál levő magaslati állásaiból. A Morava mindkét partján előnyomuló német hadsereg a Racatol déire tekvő magaslatokat elfoglalta és a Mlaváig felfelé nyomult előre. Az Orsova-csoport bevonult Brza-Palánkába. Kladovóban tizenhét nehéz szerb löveget, nagymennyiségű lőszerkészletet, valamint élelmiszereket és ruházati felszereléseket zsákmányoltunk. A Negotintól nyugatra küzdő bolgár csapatok ostromai helyreállították az összeköttetést az osztrák-magyar és német csapatokkal. A Knyazevac ellen küzdő bolgár csapatok tegnap a város keleti részén harcoltak. Hőter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Ljubicevacnál tiszti járőreink elérték Bojadjeff tábornok seregét.

Berlin, október 27. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A lille-arrasi uton tegnap este egy francia robbantás után jelenték-telen ütközet fejlődött ki, mely ránk nézve kedvezően folyt le. Mastigestől északkeletre a franciák kézigránát-harcban egy keskeny helyen behatoltak legelső árkaikba, éjjel ismét visszautztuk őket. Légi harcban Immeimann hadnagy már az ötödik ellenséges légi járművet lőtte le: egy

francia kétfedelűt angol tisztekkel, akiket elfogtunk. Másik két ellenséges repülőgép az ellenséges vonalak mögött lezuhant. Egyikettűzérzésünk teljesen elpusztította, másik Souchez-től északra hever kerekeivel ég felé.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadcsoportja.

Az abbeli-dünaburg-i vasutvonal-tól délre Tyschany vidékén csapataink mintegy két kilométer szélességben benyomultak az oroszok állásaiba, hat tisztet és négyszázötven főnyi legénységet elfogtak, egy gépfegyvert és két aknavetőt zsákmányoltak. Az így kivívott állást oroszok több támadásával szemben is megtartottuk csak a szászali temetőt

(Garbunowkától egy kilométernyire északkeletre) üritettük ki ismétéjszaka folyamán.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoportja.

Ujabb esemény nem történt.

Linsingen tábornok hadcsoportja.

Czartorijsktól nyugatra támadásunk a Komarow-Kanienuche magaslat vonaláig (Miedviczetől délkeletre) haladt előre.

Balkán hadszíntér:

Visegrádtól keletre elfoglaltuk Dobrunj-t. Kövess és Galiwitz tábornokok hadseregei viaszavetették az ellenséget mindenütt, ahol ellenállott. A főerőkkel általában elértük a Valjevo-Moravie- (a Ljig mellett) Topola-vonalat; átkeltünk Jasanica-Rasien Swilajnac mindkét oldalán pedig a Resavan. A Pek völgyben elfoglaltuk Neresnicat. Az Orsovától keletre előretörő erőink Kladovóban tizenkét nehéz ágyut zsákmányoltak. Ljubicevacnál (a Duna mentén Brza-Palánktól keletre) tiszti járőrök közvetlen összeköttetést létesítettek Bojadjeff tábornok hadseregével. Ezen hadsereg keleti szárnya nyomában van ellenségnek Negotintól északnyugati és délnyugati irányban. Knyazevac birtokáért a harc tovább folyik. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

(Fővárosi katonai munkatársunktól.) Hőter altábornagy mai jelentése Szerbiában kezdett nagyszámú offenzívánk egyik céljának elérését adja hírül. „A Negotintól nyugatra küzdő — így hangzik a hivatalos jelentés — bolgár csapatok helyreállították az összeköttetést az osztrák-magyar és német csapatokkal.” E szóval pedig egy mondatban megemlíti, hogy az Orsovánál átkelt szövetséges csapatok bevonultak Brza-Palánkába. A jelentésnek ez a mondata mintegy rámutat arra a helyre, ahol a valóban történelmi jelentőségű mozzanat: a bolgár és osztrák-magyar-német katonák találkozás megtörtént. A bolgárok jelentései már napok előtt beszámoltak Prakofo dunai kikötő elfoglalásáról, tegnap pedig arról is jött jelentés, hogy Urovia táján bolgár csapatok járnak. Urovia a szerb Kraina szívében van, közvetlenül az előtt a zsákszerű földrész előtt, amelyet a Dunának Sziviciánát kezdődő és épen Brza-Palánkánál végződő Romániába való bekanyarodása alakít. Tegnap még a Turnu-Severinnal szemben fekvő Kladovot érték csak el csapataink, de a szerbek ezen a kikötőn kívül máshol nem is készültek nagyobb ellenállásra. Erre vall az, hogy Kladov-

vótól Brza-Palánkáig (majdnem egyenes országúton, husz kilométer) egy nap alatt eljutottunk. Az út Bulgária felé ezzel felszabadult és ami még többet jelent: teljesen szabad lett a Duna és a dunai közlekedés, miután Orsovától délre is valamennyi szerb dunai kikötő: Kladovo, Brza-Palánka, Prakovo, Radujevo a szövetséges csapatok, illetve a bolgárok birtokában van.

Örvendős előrehaladásunk Kragujevac felé is. A szerbek itt a tavaly decemberi offenzíva összeomlásáról szomorú hírvető Grn-Milanovától északra igyekeznek megállni, miután Topolából a Karagyorgyevics dinasztia bőségszerű kiszorultak Kövess tábornok csapatai elől. Kövess német csapatai a Morava-völgyben Racanál állanak és kelet felé a Homolje-vidék szélét érő Mlava folyócskáig jutottak.

Az olasz harotéren kimerültnék látszik az ellenség. Egyes helyeken még dühöng különösen a tűzérési harc, de maga Cadorna se túlságosan bizhat a további erőszéztések eddiginél sikeresebb voltában, mert „habozva tartogatja eddig visszatarított csapatait.”

A német hivatalos jelentés ezúttal is pon-

tosabban meghatározza, hogy hol találkoztak először a bolgár és a szövetséges haderők. Liubicevacnál érte el Bojadjeff tábornok csapatait egy tiszti járőrünk. Ez a kis szerb kikötőhely Brza Palánkától öt-hat kilométerre a keletre kanyarodó Duna mellett van.

Tüzetesen jelöli meg a német hadvezetőség Kövess és Gallwitz tábornokok előrejutásának vonalát is. A valjevo—moravei—topolai vonal és az ehhez csatlakozó Jasienica, Raca, Resava folyóátkelések sora Swilajnac városkáig mintegy százöt kilométer hosszú igen egyenes frontot ad és a front, amely centrumával Kragujevacot fenyegeti, már csak huszonöt kilométerre van ettől az erős és sokat emlegetett szerb várostól. Belgrádtól és a Duna vonaltól átlag hatvan-hatvanöt kilométer mélyen hatoltak be tehát csapataink északi Szerbiába.

A Resava-átkelés pontjától kissé északra hajlik fel frontunk és a tegnapi jelentésben szereplő V. Lasten át a Pek völgyében elfoglalt Neresnicaig ér. Itt álló csapataink valószínűleg a legrövidebb időn belül kapcsolatba jutnak az Orsovánál átkelt szövetséges csapatokkal.

sajtója felzúdult. De ez el van most már intézve.

— Nem tiltottam ki a sebesülteket, az nem igaz, — kiáltotta a kulturtanácsnok.

— Azt kértem Fábrv Sándor bizottsági tag urtól, — folytatta Nagy dr. — vajon a vasut fizet-e az államnak bármilyen kárt, ha az általa kiadott szabadjegyekért?

— Nem fizet, — felelte Fábrv dr.

— Jegessy főügyész álláspontja a helyes, mert abba mi nem szólhatunk bele, hogy kinek engedi meg a mozi a szabad bemenetelt. Mi csak a visszaélések megállítására, ellenőrzésére szorítkozhatunk. Miért akarja Arad város közgyűlése azt a komikus szerepet vállalni, hogy ő állapítsa meg a szabadjegyek számát. Hát ha Mackensen jönne Aradra, nem engedhetnék be amoziba, mert a neve nem szerepel a törvényhatóság által megállapított szabadjegylisztn? Ettől a nevetséges szereptől meg kell kímélni a törvényhatóságot. A mozi a moziké és nekünk semmi közünk sincs ahhoz, hogy kiknek adnak szabadjegyet. Ebben a kérdésben semmiféle határozathozatalnak helye nincs.

Személyes kérdésben kért szót Kovács kulturtanácsos.

— Legyen meggyőződve Nagy Sándor ur, — mondotta — hogy annyi emberi érzés bennem is van, mint benne.

Óriási zaj és lármá keletkezett a terem minden oldalán a kijelentésre.

— Nem tartozik ide — kiáltották a tanácsnok felé. A polgármester többször csenget. — Tölem, akinek két fiam katona, akik közül az egyik a harotéren súlyosan megsebesült, nem telik ki olyan embertelenség, mint a milyennel a felszólaló ur megvádolt. Nem tettem egyebet, minthogy a szabályrendeletet betartottam, mert nem tehettem ki magam annak a gyanúnak, hogy tudja isten miért hunytam szemet a szabályellenességek elől. Nem kívánta soha senki a szabadjegyeknek névsorát, csak a számát.

Miután még a polgármester azt jelentette ki, hogy a város a szabadjegyekről csak azért akar tájékozódni, mert a maga részéről előzékenyen le akar mondani az öt megillető tíz percentről, de a mozikok jogát érinteni nem kívánja, viszont azt meg kell cáfolnia, hogy a kinek nincs rá jogcíme, az ingyen ne járjon a színházba, a közgyűlés a tanács javaslatát elfogadta.

A törvényhatóság ezután a város hadikölcsön jegyzésével foglalkozott.

A tanács ismeretes javaslata ellen Parecz Béla dr. emelt szót és kérte, hogy a közgyűlés a pénzügyi bizottság és nem a tanács javaslatát foradja el, mert ha utólagos ajánlatokat figyelmebe vesz a közgyűlés, mint amilyenek a Központi Takarékpénztáré tekintendő, akkor minden árlejítés illuzoriussá lesz és mindig akad majd valaki, akinek a tanácsnál jó protektora van és bead utóajánlatot. Ha fel akarják emeltetni az egy milliót, akkor tessék valamennyi pénzintézetet újból felhívni.

Vannay Gyula tanácsnok kijelentette, hogy itt nincs szó utóajánlatról, mert a pénzügyi bizottság is épen olyan alakban látta a Központi Takarékpénztáré ajánlatát, mint amilyenben ma a közgyűlés előtt fekszik. A tanács azért emelte a kölcsön összegét, mert egyrészt hazafias kötelességének ismeri, hogy minél nagyobb összeget jegyezzen, másrészt pedig igen hasznos befektetésnek tartja.

A közgyűlés 38 szóval 15 ellen a tanács javaslatát fogadta el és kimondotta, hogy az rögtön végrehajtandó.

Érdekes mozifilm a közgyűlés termében.

(Zajos jelenetek a szabadjegyek miatt.)

— A város hadikölcsön jegyzése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 27.

Arad város törvényhatósági bizottsága ma Varjassy Lajos polgármester elnöklésével tartotta rendes közgyűlését. Országos akcióit indított ismét ntára a törvényhatóság, mely az Auszriával kötendő kiegyezés kérdésében foglalt állást és intéz hívó szót az ország többi törvényhatóságaihoz is. Az ülésnek erről, a közgyűlés kereteiből kizárásló részéről lapunk más helyén írunk. Itt a sajtó házi perpatvarokról, a most körülöttünk zúgó és zajló, a jövő perspektíváját feltáró események és kérdések mellett eltörpülő, familiáris esetpatéinakat mondjuk el. Olyan semmiségek, olyan kicsinyesek, hogy csak azért érdemlik meg a megballgatást, mert látnia kell a jelen kor gyermekeinek is, hogy milyen szélsőséges elemekből van összetéve az ember. Egy óra leforgása alatt a mozi szabadjegyek miatt kap birokra a testvéreivel és adja oda erejét a magyar kormányának, hogy vértessze magát a hatalmas és gazdag Auszriával szemben, amely még ebben a rőtlen tanulsáccal tulterhelt esztendőben sem változott, nem tanult. Mozi jegy és gazdasági kiegyezés. Ugyanazon a közgyűlésen. Ez az élet.

A törvényhatósági bizottság elfogadta a városatyá választások idejére vonatkozó tanácsai előterjesztést, november 14-ikére tűzte ki azok napját és megalkította a küldöttségeket.

Azonban Málék Lajos dr. számon kérte a tanácsot, miért nem jár el a törvénynek megfelelően és miért nem küld ki több választási bizottságot. Parecz Béla dr. kijelentette, hogy nézte az új törvény alapján készült választási listákat és azt hiszi, hogy egy küldöttség is boldogul majd a nagy munkával.

Minthogy azonban a községi törvény, amelyre senki sem hivatkozott, határozottan előírja, hogy mely esetekben kell több küldöttséget alakítani és ez a IV. kerületre, ahol 1400 választó van, bekövetkezett, mégis helytelen, hogy a törvényhatóság oly könnyedén tul teszi magát a törvényen.

Mint valami izgatót ígérő mozipremiérén, oly várakozással teljesen leste a törvényhatósági bizottság a program legközelebbi számát, Kovács Vince kulturtanácsos előadását a mozikok felebezéséről. A tanács is számolt az érdeklődéssel, mert noha a kulturtanácsos referádái a tárgysorozatban rendszeren hátrább szoktak helyet foglalni, ez alkalommal a legelőjére került a mozi-ügy, hogy telt ház élvezhesse végig. Teljesen ingyen, díjtalanul, szabadjeggyel.

Az előadó tanácsnok tárgyilagosan és világosan ismertette a kérdés egész történetét ama nevezetes tanácsai végzéstől kezdve, amelylyel kimondották, hogy a sebesültek csak pénteken délután 3—5 óra közt mehetnek a moziba, egész a mai napig. A hangsúlyt arra helyezte, hogy a tanács intézkedései a vállalkozók akaratával megegyezők voltak és az ő szerepét a szabályrendelet határozza meg. Bevallotta, hogy kötelességének szigorúan felelt meg, mert nem akarta kitenni magát sem felesleges esetleges megrovásának, sem mások részéről jöhető meggyanúsításnak. Mikor a rendellenességekről értesült, a nagyvárnyu ingyen bemenetel ellen fel kellett lépnie, de anélkül, hogy a sebesült katonákat szórakozásukban gátolni akarta volna. Csak az volt a célja, hogy az illetéktelen ingyen jegyek ellen járjon el.

— Mi köze hozzá a városnak — kérdezte Pálmai Lajos dr. — a mozi nem a városé. (Helyeslés.)

— Kéri, hogy a tanácsnak azt az intézkedését, amelylyel a sebasülteknek mindennapos ingyen bemenetelt biztosított, vegye a közgyűlés tudomásul, valamint azt is, hogy a szabadjegyek számára a tanács megállapodik a tulajdonosokkal és erről jelentést tesz a közgyűlésnek.

Részint helyesléssel, de igen élénk ellentmondással is találkozott a tanácsnok előadása mert a törvényhatóság nem osztotta egyetemesen azt a nézetet, hogy a mozikok kötelességek megkérdezni, hány darab szabadjegyet adhatnak ki.

Ez utóbbiak közé tartozik Nagy Sándor is, aki szemére vetette a kulturtanácsnoknak, hogy nem volt szerencsés gondolat hogy a sebesült katonák mozilátogatásába beleavatkozott és ki tiltotta őket a színházból, mert az egész ország

Románia fegyveres készenléte

(A román király az akció időpontjáról. — A ruszofilek izgatásai. — A román kivitel és bevitel.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest—Szófia, október 27.

Marghiloman párthívei körében beszéltek, hogy Marghiloman beszélgetést folytatott egy jassyi személyiséggel Carp Péter audienciájáról, amely alkalommal Carp Péter a királytól a központi hatalmak mellett azonnali akcióbalépését kérte, mire a király ezt válaszolta:

— Még nem jött el annak az ideje, hogy átlépjük a Pruthot.

Minisztertanács a román csapatok teleléséről.

Bukarest. A bukaresti lapok jelentése szerint, múlt szombaton Bratianu minisztereinek lakásán tanácskozás volt, amelyen részt vettek az összes hadtestparancsnokok és a vezérkar főnöke, Zottu tábornok. A lapok információja szerint ezen a tanácskozáson megbeszéltek azon csapatok telelési kérdését, amelyek a határon összpontosítva vannak.

A romániai termény-szállítások.

Bukarest. Hivatalos helyről jelentik, hogy tegnap a calnei és riul-badului határállomások is megnyitották a kivitelre. Mindkét helyen újra felveszik a terményszállítmányokat. Palánka is ismét szabad az export részére Ezidő szerint Predeal és Burdujeni van már csak zárva az árukiviteli szállítások elől.

Oroszország kényszerítse Romániát akcióra.

Bukarest, október 27. A párisi Temps azt kívánja, hogy Oroszország kezdjen offenzívába a romániai határon, mert ezáltal a francia lap igen kedvezően véli befolyásolni a négyesszövetség diplomáciai helyzetét a Balkánon.

Szünetel az árubevitel.

Bukarest. A román kereskedelemügyi és iparügyi minisztérium ma a következő kommunikét bocsátotta ki:

— Nevezett minisztérium hivatalos jelentések alapján közli a kereskedőkkel és más ipari érdekeltekkel, hogy külföldön rendelt áruk egy része megérkezett Szalonikibe. Miután azonban a görög hatóságok az áruk lerakását a szalonikii kikötő belső területén megtiltották, az odaérkezett árukat külön bérlendő raktárakban kell elhelyezni. Tekintettel a balkáni eseményekre, jelen pillanatban nem lehet árut hozni az országba és hogy a szalonikii áruraktárak tulzsufolása, valamint a magas fekvőberek fizetése elkerültesse, tanácsos, hogy további intézkedésig mindentféle rendeléstől tartózkodjunk.

Mille, Jonescu és Filipescu izgatásai.

Bukarest. A román kormány táshivatalos sajtóorgánuma, a Viitorul erőlyes hangon fenyegeti meg Mille Konstantint, az „Adeverul” című bukaresti vezető ruszofil lap hírhedt szerkesztő-

tulajdonosát azon alkalomból, hogy Mille izgató cikket írt lapjába a hadsereghez, amelyet egyenesen felszólít a király és a kormány elleni fellépésre, akiket az ország nyílt ellenségének nevez. A román kormánylap ezeket írja:

Le fogunk annyira ereszkedni, hogy egy olyan tudatlan merénylőt, mint a milyen Mille Konstantin, teletelösségre vonjunk. Miután azonban az Adeverul hiteles organuma a Take Jonescu és Nicu Filipescu vezetése alatt álló „Unionista Föderáció”-nak, jogunk van ezeket az urakat is a Mille Konstantin sugalmazásáért teletelössé tenni.

Az Unionista Föderáció inspirátorainak teletelössé kell majd a hadsereghez intézett izgató felhívásért. Már most a közvélemény ítélőszéke elé vonsozjuk ezen emberek magatartását, akik a gyűlölködés szellemét hintik el ezekben a kritikus időkben annak a hadseregnek körében, amely ma jobban, mint valaha reménysége az egész román népnek. Még egyszer: Minden teletelösség sulya Filipescu és Jonescu esik.

Elsüllyesztett görög hajó.

Bukarest, október 27. Tegnap megérkezett Constanzába a romániai Craiova orosz egész személyzete. A gőzöt az orosz flotta elfogta. Barumba vitte, ahol még ma is horgonyoz.

A Craiova kapitánya, Panaita Horovitis elmondta, hogy három nappal ezelőtt, amikor hajójával Odesszát elhagyta, egy orosz hadihajó odaszállította a görög Eriklis legénységét, amelynek sorsa felől már régen nem érkezett semmiféle hír. Magát a görög hajót az orosz flotta elsüllyesztette, miután személyzetét és utassait egy orosz tengeralattjáró a fedélzetre vette, hogy Odesszába szállítsa. A görög hajó fedélzetén volt a kerazondai angol konzul is. A hajó 7800 szék magyort szállított Konstanzába, ami román kereskedők tulajdonát képezte.

A bukaresti tüntetések.

Bukarest, október 27. A vasárnapi és hétfői tüntetések nyomán járt nagy izgalom már teljesen elült. A rendőrprefektus hirdményben óvja a lakosságot attól, hogy újabb tüntetést szervezzen, mert a rendőrség minden törvényes eszközzel biztosítani fogja a rend és nyugalom fentartását. A megőrzésük egyeteme tegnap kis vörös rőpiratokat osztogatott Bukarest utcáin, a melynek első mondata: „Vegye meg hát Filipescu három termésű gabonánkat.” E rőpiratban statisztikai adatokkal mutatják ki, hogy az oroszbarátok agitációja anyagi romlásba sodorja a román termelőket.

Románia és a négyes entente.

Zürich, október 27. A római Giornale d'Italia bukaresti jelentést közöl, mely szerint a négyesszövetség egyik állama Romániának katonai és politikai természetű tontos ajánlatot tett, melyet a román kormány tagjai igen behatóan tárgyalnak.

Bern, október 27. A Reuter ügynökség jelenti Pétervárról, hogy Bukarestben nagy fontosságot tulajdonítanak annak a küldöttségnek, mely most indult utnak Páris és Pétervár felé. A küldöttséget Catuano tábornok fia vezeti és már Odesszába érkezett.

Tárgyalások Románia és Bulgária között.

Bukarest, október 27. A Dreptatea jelenti jól informált diplomáciai forrásból: Románia és Bulgária között már legközelebb tárgyalások fognak megindulni bizonyos megállapodások eszközölése végett.

Görögország ellentáll a további csapatszállításnak.

(Konstantin király a semlegességről. — Az entente ajánlata.)

Távirati tudósítás.

Berlin—Athén, október 27.

Athéni táviratok szerint az entente követek átnyújtották a jegyzéket, amelyben kijelentik, hogy nem akarják Görögországot háborúba kergetni, de Görögországot utasítsa vissza a német, osztrák-magyar és bolgár jegyzéket. Az entente jótáll, hogy egyetlenegy görög katona sem lesz kitéve ellenséges kéznek, ha Görögország megengedi, hogy a csapatok akadály nélkül szálljanak partra Szalonikiben.

Görög csapatok mennek Szalonikibe.

Milanó, október 27. A Montenegró nevű hajóval egész sereg szalonikii utas érkezett Nápolyba. Az utasok szerint Görögországban jelentékeny csapatmozdulatok folynak. A görög kormány csaknem az egész kereskedelmi flottát lefoglalta a Szaloniki felé való csapatszállítás céljaira. A Szalonikibe igyekvő görög katonák száma ötvenezerre tehető. Midőn a „Montenegró” elhagyta a kikötőt, negyven nagy szállítónajó várakozott ott angol csapatokkal megrakodva. A kikötő biztosítására széles aknamezőt raktak le.

Görög-bolgár megegyezés.

Szaloniki, október 27. A görög vezérkar a moszkóitást teljesen befejezte. A bolgárokkal a tárgyalások folynak és körülbelül ezekben a főbb pontokban meg is van a megállapodás:

1. A görög-bolgár határ mentén tartarják a semleges zónát, amelyben nem lehetnek csapatok.
 2. A görög-szerb határ mellett hadizónát állítanak fel.
 3. Görögország újból tiltakozni fog a partraszállás és a görög földön történő többi hadműveletek ellen.
 4. Görögország újból semlegességet deklarál ad ki, melyben kijelenti, hogy rá a casus foederis egyáltalán nem következett be, mivel most nem lokális balkáni konfliktus elintézése folyik, hanem két hatalmi csoport világhátróló küzdelme.
 5. Görögország integritását garantálják és bizonyos területi kompenzációkat kap.
- Ugy a török-görög, mint a bolgár-török viszony a legkielégítőbb. A néphangulat Görögországban egészen a király politikáját támogatja és mindenféle hangoztatják azt a jelszót,

hogy Görögországnak csak görög politikát szabad folytatnia. A nagyvárúgyasában földig aláított Venizelosz tehetetlen dűhe nem ismer határt. Krétában, szülőföldjén, szeparatisták mozgalom indult meg, melynek háttérében áll. Venizelosz nyíltan hirdeti, hogy Görögországnak köztársasággá kell átalakulnia.

Ilyen körülmények között szó sem lehet a kamara megnyitásáról, mert ez csak növelné a zavart. De feloszlatni sem fogják, hanem a kormány a maga felelősségére fog ocselkedni. Zaimisz nagyon erővel közel akar rendet csinálni. Ma még csak az Anglia tengeri hatalmától való aggodás tartja vissza Görögországot, hogy aktív is lépjen a mi oldalunkon. De — ez a várakozási idő nem tart már sokáig.

Konstantin király a semlegesség fentar-tásáról.

Athén. Az Associated Press athéni tudósítója beszélt Konstantin görög királyról, ki a következőképp nyilatkozott:

— Görögország nem tesz mást, mint hogy kihuzza kardját hüvelyéből. Nem fenyeget senkit sem, de nem tűrheti, hogy az események az ország sérthetettségét, vagy a görög nép szabadságát veszélyeztessék. Az én kötelességem, hogy megvédjem országot a pusztulásnak attól a veszedelemétől, a mely akkor fenyegetné, ha belesodródna az európai háborúba. Ezt, a mennyiben lehetséges, mindenáron meg fogom tenni.

Diplomáciai harc Athénben.

Milánó, október 27. A Messenger D'Athénas összefoglaló áttekintést közöl Görögország általános politikai helyzetéről. A cikk hivatkozik arra, hogy a görög kormány negatív válasza, melyet az entente államainak adott, a belzetet lényegesen megváltoztatta. Görögország kénytelen lesz rövid időn belül precízrozni álláspontját az ententével szemben, minán az entente a fegyveres semlegesség továbbbi fentartását Bulgária közvetett támogatásának tekinti. Bulgária azokra a tárgyalásokra való tekintettel, amelyek Görögország és Németország közt folyamatosan vannak, jóformán összes csapatait visszavonta a görög határról és Szerbia ellen vitte. Ez a körülmény, kétes értékűvé teszi azt a szolgálatot, amelyet a görög kormány Szerbiának akart tenni, amikor a fegyveres semlegességet határozta el. Azok a bizteltelések, hogy az entente energikus lépéseket tesz Görögország ellen, eddig nem nyar-tek megerősítést, kétségtelen azonban az, hogy az entente a görög-szerb szövetségi szerződés interpretálását nem helyesli s ragaszkodik ehhez, hogy Görögország teljesítse azokat a kötelezettségeket, amelyeket vállalt. A négyesszövetség eddig megelégedett azzal, hogy a görög kormányt figyelmeztesse erre a felhagyására, de szabad kezet hagyott elhatározásait illetőleg. Ezelőre minosenek további lépések tervbe véve, hanem csak akkor, ha a görög válasz megérkezik. A négyesszövetség akciójával együtt a központi hatalmak is nyomatékoss diplomáciai lépéseket tesznek. Németország már az ősszel megpróbálta, hogy Görögországot rábírja arra, hogy Bulgáriával együtt megtámadja Szerbiát. Ekkor a Venizelosz sajtója oly lármásan és izgatottan utalt arra, hogy Görögország földrajzi fekvésénél fogva ki van szolgáltatva az entente bosszújának, hogy a német figyelmeztetés eredménytelen marad. Ezidő szerint a központi hatalmak nem ki-

vánnak mást, minthogy Görögország továbbra is semleges maradjon és ezen alapon skernak végleges megállapodást kötni. A központi hatalmak kompenzációként felajánlották Monasztir és Gevgeli vidékét valamint Dodekanest és Albániát.

A központi hatalmak akcióit az athéni bolgár követ nyomatékossan támogatja.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: „Lyon Lea” színiáték.
Péntek: „Gyöngyvirág kis szony” operett-ujdonság elsősz.
Szombat: „Gyöngyvirág kisasszony” másodszer.

A Vörös Kereszt

szombati hangversenye a harctérre induló aradi katonákért.

*

Arad, október 27

Az aradi Vörös Kereszt nemes munkájának egyik legszebb, legnagyobb elismerést érdemlő tette, hogy a téli hónapok alatt új, meleg, testvédő ruhadarabokkal látja el a harctérre induló derék katonáinkat, a kiknek ellenálló képességét növeli ezzel az időjárás viszontagságaival szemben. A Vörös Keresztnek ezt az akcióját dr. Múlek Lajosné vezeti fáradhatatlanul a már tekintélyes summa áll rendelkezésére a katonák téli ruháinak beszerzésére.

A Vörös Kereszt szombati hangversenyének jövedelme keli, hogy megcélolja a már egybegyűjtött koronákat, filléroket. Hogy minden társadalmi osztály részt vehessen a hangversenyen s ezzel részese lehessen egy hazafias, emberséges akciónak is, az egyesület vezetősége különböző helyarákat állapított meg. Egy-két koronáért a földszinten s az erkélyen is ülőhelyet kap a publikum.

A hangverseny programja fősséges ellenezolgalatást nyújt a belépődíjakért. Két ismert nevű, a zeneélet két ragyogó tehetségű kiválósága: Telmányi és Vas adja meg a koncert súlyát. Különös büszkeséggel kell felnézünk a két művészre, mert mind a ketten aradiak, ebből a városból indultak babért szerezni maguknak s a magyar névnek. Telmányin és Vason kívül a filharmonikusokkal kiegészített katonazenekar teszi tökéletessé a hangverseny programját. A legjobb, legszebb zenei számokat kapjuk a katonazenekartól, amelyet a házierezd zenekarának nagytehetségű karmestere, Zellner Sándor fog dirigálni.

A jegyek tekintélyes része már elkel s így helyénvaló, hogy aki részese akar lenni a szombati nagy eseménynek, amely egyuttal nemes emberbaráti célt is szolgál, előre váltssa meg a jegyét. Félreértés következtében az a hír terjedt el a városban, hogy a hangverseny elmarad. Ez nem állja meg a helyét, mert a Vörös Kereszt hangversenyének időpontja semmi változást sem szenved.

A jegyek 8—1 korona árban Scherhag H. kézimunka-füzetében válthatók. Az üzlet áldozatkész tulajdonosa tisztán az ügy iránt érzett lelkesedésből vállalta a jegyárutás feladatát.

* A színház hírei. A pénteki operett bemutatón. Általános érdeklődés mellett kerül színre pénteken Köpf Kálmán és Bajthay Mihály dr. Gyöngyvirág k. a. című operett ujdonsága, mellyel a társulat teljesen elkészült. Pompás mulattató szöveg és hatásos zene-számok élénkítik az operettet, melyben különösen Várady Margit és Horváth Micinek jutott a nevezetesebb rész a férfiak közül Barics, Járvi S., Győző és Várnainak jutott nagyobb szerep, a többi szereplők Bankóné, Járvi B., Kertész, Polgár stb. — Vasárnap előadások.

Vasárnap d. u. 3 és fél órákor mérsékelt helyárrakkal a most felújított Kis Király operett kerül színre Várady Margit és Horváth Micivel a vezető fő szerepekben. — a címszerepet Barics játssza, Puckot Győző. Este 7 és fél órákor rendez helyárrakkal Köpf Kálmán és Bajthay Mihály dr. Gyöngyvirág k. a. operett ujdonságának lesz a harmadik előadása.

* Mánva a török leány. (Exotikus keleti dráma az Urániában.) Mint az ezeregy éjszaka tündérmeséinek a keleti nap forróságától izzó buja világa, olyan volt a színház tegnapi bemutatójának slágere. Keleti, dus színű, távoli szépségekkel átitatott forró eszelekmény a film meséje. Egy török leány, akit egy festő Berlinbe visz és a leány megmenti a festőt később egy kalandortól, a pár szavon vezet át a sokrétű történet, amelynek során mindent láttunk, ami érdekes és különleges és ami művészien bonyolított. Izen szép és hatásos ennek a képek minden jelenete. Pompás művészi munkát produkáltak a szereplők tökéletes alakításukkal, minden egyes személy, mely a darabban szerepel, mintha egy maga képviselne egy-egy típust. — Harcszerű mérkőzések az Urániában. A Budapesten tartott harcszerű mérkőzések, melyekben Marzini gróf. tábornok katonai parancsnok vezetés alatt az egész budapesti helyőrség részt vett és amely érdekességénél fogva mindenütt szenzációt keltett, legközelebb kerül bemutatásra az Urániában.

* Ghetto történet az Apollóban. (Az örök átok premierje.) A Ghetto komor levegőjének tipikus alakjait hozta előnk ma egy esodálatosan szép mozifilm. A zsidó vallás ereiének fanatizmusa viv harcot a feltörő szerelmi érzésekkel. Vergődő emberek küdelmei hullámanak át a mélyen járó drámai eszelekményben, a melynek mekapó meséje izgalmas iteleneteken épül fel. Az Apolló-színház zenekara stilszerűbbé tette a darabot a külön az alk a lomra betanult zenedarabokkal, a melyeket élvezettel hallgalt végig a premier közönsége. Különösen mély hatást tett a publikumra Lund Richard művészi játéka. A Messter-film-gvár új harctéri sorozatát mutatja be többek között az Apolló-színház. Rendkívül érdekes harctéri felvételek ezek, a melyek valamennyi harctéren készültek. Még csütörtökön kerül ez a műsor vetítésre. Aztán egy szenzációs defektívdráma bemutatása következik.

* Számozott helyek az Urániában. Tekintettel arra a még sohasem tapasztalt érdeklődésre, mely az Alarut bemutatója iránt mutatkozik: az igazgatóság elhatározta, hogy a helyárrakat mérsékeltan telemei és számozott helyekre szóló jegyeket elővételben fog árúsítani. — Az elővétel a napokban megkezdődik.

Arad város közgyűlése üdvözlí a királyt és a bolgár kormányt. Arad város törvényhatósági bizottsága ma délután Varjassy Lajos polgármester elnöklésével tartott közgyűlésén megragadta az alkalmat, hogy a koronás király iránt, abból a történelmi következendőségű alkalomból kifolyólag, hogy az uralkodó a címer és zászlókérdést legfelsőbb elhatározásával a magyar nemzet törvényeibe fektetett teljes paritással intézte el, hódolatát fejezze ki. A polgármester indítványa kiemondotts, hogy minden magyar ember örömei és lelkesedését felkeltő eme böles intézkedésért, a mely a magyar nemzet egyik legfőbb óhatását teljesítette, s Felségét a'attvalói hűségéről biztosítja és ezt a magyar miniszterelnök útján tudomására hozza.

Ugyancsak napirend előtt jelentette be a polgármester azt is, hogy a központi hatalmakat örömmel töltötte el az a hatásban már érezhető elhatározása a bolgár népnek, hogy szövetségeseink sorába állott. Abból az alkalomból, hogy ez a legdereabb balkán nemzet nagy ügyünkért folytatott küdelmünkben mellettünk hozta ki kardját, Arad város törvényhatósági bizottsága üdvözlétét küldi és megkéri a magyar miniszterelnököt arra, hogy ezt a bolgár kormányának tudomására adja.

Az angol diplomácia rejtelseiből.

(Angliáé a legtökéletesebb kémiszolgálat. — Nőket vásárolnak az exotikus fejedelmeknek. — Egy amerikai újságíró elbeszélése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, október 27.

Egy Budapesten tartózkodó amerikai újságíró rendkívül érdekes dolgokat mondott el az entente diplomáciájának működéséről, erkölcséről fővárosi munkatársunknak. Az amerikai zurnalista a következőket mondta:

— Már XIII. Lajos idejében, mikor a diplomácia még a csecsemőkorát éli, egy szellemes marquis a becsületességről csevegve megjegyezte, hogy a diplomaták a legkiváltságosabb osztályhoz tartoznak, mert reájok nézve még a becsület sem kötelező. Ez speciális francia felfogás, melyet ma is vall a francia diplomácia, bizonyítja a római „közmondás”, amit egy olasz író Amerikába küldött levelében olvastam: „Mindenkinek tudja, aki beavatott a politika „mesterkedéseibe”, hogy D'Annunzio szabószámát a francia külügyi hivatal fizeti.”

— Az entente sok váratlan diplomáciai sikere bizonyítja a legjobban, jellemzi a legtalálékabban ennek a diplomáciának az eszközeit is. A saját szövetségesüket önként ellen uszították, megvásároltak egy egész népet, kezdték a quartol ünneppel, ahol a francia aranyból élő olasz nemzeti poétát magas honorárium mellett felléptették, aztán folytatták olyan igéretekkel, melyeknek lehetetlenségét francia értékpapirokkal és angol kölcsönökkel kellett betakarni. — Ha a siker igazolhat mindent, a teljes immoralitást is, az entente a pálma; annyi barátot szerzett igaztalan ügyének, hogy már alig bírják önként fölött aratott győzelmeiket számon tartani. A német diplomácia tulvált becsületességgel kivonult tíz államból, ahol hajlékát aláaknázták és most fegyverrel kezében dönti ki a becsukott kapukat, hogy tartós békét biztosítva foglalja el nagyhatalmi állását és visszaállítsa megtámadott tekintélyét.

Sokáig éltem francia és angol politikai és diplomáciai körökben — békés időkben. Nem pillanthattam az entente földalatti munkájának mélyére, de a véletlen úgy hozta magával, hogy tanja lehettem néhány olyan epizód jelenségnek, mely jellemző képe a francia, angol és orosz diplomáciának, — az arany munkájának, mely néhány értékes impressziót nyújtott a nagy politikai hazugságokról, a melyeknek vége szakadatlan hosszú láncolatából született az a világtragédia, mit most szövöget az idő.

Elmondom hűen a magyar közönségnek, mit láttam és hallottam, talán akkor könnyebben meg fogja érteni a nagy problémát, hogy miért áll harcban majdnem az egész világgal.

A titkos politikai szolgálat londoni háza.

Az angolokat illeti meg az elsőség, igazi „gentlemanek”, a kik finomak, simák, ügyesek és elsőrangú boltosai a becsületnek és a lelkiismeretnek. A főzlet Londonban van, a Downingstreet-en, minden suhanc ismeri... Cégtábla nincsen, de a palotát nem is nevezik másként, mint a House of the political secret service-nek, a „Titkos politikai szolgálat házában.” Ez angol specialitás, boltot nyitni, venni, — s olykor eladni idegen államok titkait. Nincs ország, a melynek az angoléhoz hasonló kiterjedésű politikai hírszerző és kémiszolgálatja lenne és a mely any-

nyira elérte volna a szervezettség legmagasabb fokát.

Az angol titkos politikai ügynökök a brit világbirodalom hatalmi állásának céljait szolgálják és minden politikai eseményről Nagy-britániában épen úgy, mint külföldön, fontos tényezőkné tekintik őket. A politikai ügynökök intézménye Angliában már nagyon régi. Szervezetük a XVIII. századból datálódik a látszólag — egy kis szépités — a Scotland Yard, a londoni rendőrfőnökség alá van rendelve. A titkos politikai ügynököket azonban nem szabad összetévesztenünk a Scotland Yard detektívjeivel. Ok ettől a detektívállattól teljesen függetlenül működnek. A bűnügyi detektívek, a Scotland Yard valódi alkalmazottjai mind ismerik egymást. A politikai ügynökök azonban még kollégáik nevét sem tudják; ők csak főnöküket ismerik. Viszont — a bámulatos, szervezett raffinéria dicséretére — a Scotland Yard bűnügyi detektívjei és osztályvezető főnökei jól ismerik a politikai ügynököket és ha kell, nyíltan, ha céljuk úgy kívánja, álnév alatt igen gyakran érintkezésbe lépnek velük.

Angol ügynökök külföldi szereplése.

Anglia politikai ügynökei, főként külföldön, magasabb társadalmi állású urak. Gyakran úgy lépnek fel, mintha nagy kereskedelmi, vagy iparvállalatnak lennének a vezetői vagy képviselői és rendszerint ellátják magukat hamis okmányokkal és árumintákat hordoznak magukkal. Gyakran ügyvédnek, orvosnak, vagy mérnöknek adják ki magukat. Nagyon ritkán fordul elő, hogy angol vagy más lapok tudósítójának a szerepét játsszák, mert a külföldi rendőrségek már ismerik ezt a fogást és ma már rendszerint minden külföldi újságíróat alaposan megfigyelnek.

A brit diplomáciai képviselőket és konzulátusokat nem mindig értesíti a Scotland Yard, hogy egyik, vagy másik politikai ügynök az illető városba ki van küldve: — a downingstreeti központi vezetés az angol követek és konzulok jelentéseit rendszerint a titkos politikai ügynökök jelentéseivel ellenőrzi. A dolog természetében relik, hogy a politikai ügynökök mindig jobb értesüléseket szereznek, mint a hivatalos diplomaták, akik nagyon is ki vannak téve a hatóság és a közvélemény ellenőrzésének.

Az az összeg, amelyet a titkos politikai szolgálatra fordítanak és amit a külügyi költségvetésben fel is tüntetnek és amely sokkal, legalább tízszerese nagyobb, mint amennyit akármelyik más állam költ erre a célra, korántsem elegendő, hogy fedezze a titkos diplomácia milliókra menő költségeit. A brit kormány erre a célra még más pénzforrásokat is vesz igénybe, de ezekről nem ad számadást és összegük megközelítően sem ismeretes.

Hogy a testületnek tevékenysége mennyire sokoldalú, annak egyik példája, hogy a downingstreeti külügyi hivatal mindenkor pontosan értesült azokról a tárgyalásokról, amelyeket a Krupp-féle német ágyugyár más államokkal fegyverszállítás dolgában folytatott. A Downingstreet-nek egyenes utasítása van az angol kormánytól, hogy számon

tartsa, mely állam hívja fel ajánlattételre a nagyobb fegyvergyárakat és hogy a gyárak milyen és mekkora mennyiségű fegyvert szállítanak. A fegyvergyárak képviselői, bármennyire is igyekeznek kikerülni, nem utazhatnak anélkül, hogy ne kísérje őket angol politikai ügynök. Ez az eset áll fenn akkor is, ha egy külföldi állam kölcsönt akar felvenni, vagy csak tapogatózik a kölcsön ügyében. A központi ügynökség nyomozása eredményét közli a kormánynyal, a kormány pedig belátása szerint nagy akadályokat gördít a kölcsön megkötése elé, nagy pedig angol kölcsönt ádul fel, ha úgy találja, hogy ez politikai téren kamatozhat neki.

De korántsem merül ki ezzel a politikai ügynökök feladata, mindent meg kell tenniük, ami a brit világuralomnak érdeke és az érdekek védelmének, vagy előbbrevitelésnek a morális szempontok éppen annyira nem lényegesek, mint a pénzáldozatok.

Anglia nőket vásárol vasallusainak.

Párisban ismertem a Downingstreet egyik alkalmazottját. Elegáns, tipikus angol gentleman volt, — éjjel-nappal a mulatókat bűtta s a montmartrei kabarék és varieték kulisszái mögött is otthon érezte magát. Szépséggel ismert a félvilági hölgyeket, a demí mondaine-ek szalonjaiban ő vitte a szót és névjegyén, mint földbirtokos szerepelt. Senki sem vonta kétségbe soha gavallér voltát és én is egészen véletlenül tudtam meg, hogy politikai ügynök, egy angol kapitány ismerősimtől, akihez már régebbi ismeretség fűzött és aki a politikai ügynökök egyszerű lovagias ügyben segédkezett. A kapitány megmagyarázta nekem a gavallér existenciáját. Hivatása volt, a finom urnak, hogy a párisi félvilággal ismerkedjen. Az ügynök feladata az volt, hogy az angol kormány megbízásából nőket vásároljon az angol gyarmatok exotikus fejedelmének. A vásár a legtökéletesebb formában történt.

Az ügynök, mikor kisemelt magának egy szép színésznőt, vagy kabarédívt, ajánlatot tett a szépségnek, hogy nem volna-e kedve elszereződni nyolc-tíz évre — mondjuk Takatoo afrikai fejedelem „udvari” színházához. Persze a diva a nagy összeg — rendszerint évi 20—30,000 frankról volt szó — hallatára hamarosan belement a csapdába és aláírta a szerződést. Szépen leszállították a díszes hölgyet Takatoo őfelségéhez, ahol nem volt ugyan udvari színháznak nyoma sem, ellenben őfelsége leereszkedő mosollyal üdvözölte az európai nőt, fehér rabszolgáját. Ezt csinálta az ügynök kérek három esztendeje az angol kormány megbízásából, amely minden eszközt megragad, hogy az exotikus fejedelmek meg legyenek elégedve az angol uralommal. És meg is vannak, mert ha népük éhen vész is, ők torkig falhatják magukat európai csemegékkel.

Ismertem egy másik politikai ügynököt is, aki ugyancsak fontos személyiség volt; még a Lord Mayor estélyeire is hivatalos volt, utóbb pedig bekerült az angol alsóházba. Ez az ur tíz esztendőn át avval foglalkozott, hogy külföldi államok politikusaival barátkozott. Járta egész Európát, mint egy angol bank igazgatója szerepelt és gyűjtötte az adatokat a külföldi politikusok magánviszonyai felől. Arra nem volt kíváncsi, hogy melyik politikus milyen elvet vall, csak hogy melyiknek mennyi az adóssága. A célat világos, az angol kormány tudni akarta és számon tartotta, hogy ki megvásárolható és ki nem. Semleges államok lapjaiból tudjuk, milyen vádakat szórnak mostanában egymásra politikusai a nagy nyilvánosság előtt. Az angol pénz is éppen úgy gurul, mint a rubel, csak hogy az angol pénz tudja, hogy hová guruljon, oktan nem ontja a külügyi hivatal a pénzt és ott vásárol, ahol jó portékát kap. Mert az angolok elsőrendű kereskedők.

Ez a két példány a Downingstreet-palota személyzetének éppen eléggé bevilágítja az angol hivatalos diplomácia munkáját, amely nem nézi hogyan, milyen uton-módon biztosítja idegen államok „szimpátiáját”.

Szerbia katasztrófája a világbékét jelenti.

(A monarchia, Németország, Nagybulgária és Törökország dönt Európa sorsáról. — Ostendétől—Bagdadig.)

— Távirati tudósítás. —

Szófia, október 27.

Semleges diplomáciai oldalról a következők kerültek nyilvánosságra: A balkáni helyzet a négyes-szövetségre nézve teljesen reménytelen, annyira, hogy a semleges államok lassan, de észrevehetően igyekeznek szabadulni a négyes-szövetség politikájától. Romániának és Görögországnak a négyes-szövetséghez való viszonya egyre jobban elhidegül.

Szerbia kétségbeesetten védekezik és még mindig bizakodik a négyes-szövetség segítségében. Nem lehetetlen azonban, hogy a mint ráeszmélnek arra, hogy tévedés volt a számításukban, egyetlen éjszaka minden összeomlik Szerbiában.

A semleges diplomata véleménye szerint Szerbia közeli katasztrófája meghozza a világbékét.

A bolgárok Makedóniában számos osztrák és magyar haditogolyt szereztek vissza szabadságát és ezek az emberek már utban vannak Szotia felé. Bertoni császári és királyi konzul felesége kezdésére, tegnap este osztrák és magyar háborús filmeket mutattak be Szófiában. A csataképek és a szövetséges uralkodók arcképei viharos tetszésnyilvánításra ragadtatták a közönséget.

Zürich, október 27. A Neue Zürcher Zeitung ma Ostendétől Bagdadig című vezércikkében a többi közt a következőket írja:

— A központi hatalmak csapatainak előrenyomulását nem lehet többé feltartóztatni. Emberileg saj-

nálni való, hogy ez olyan ország romjain át történik, melynek katonai erényei tiszteletet érdemelnek. Az Északi-tenger és Konstantinápoly közt való összeköttetés létrejötte azonban csak napok kérdése (Höfer jelentése szerint ma már létre is jött — egyelőre még nem praktikusán ugyan — ez a kapcsolat) és amit itt előznek, a központi hatalmak küzdelmeinek egyik legszebb eredménye, mely egyben a béke kapuját is megnyitja. Németország—Ausztria—Magyarország—Nagybulgária—Törökország szövetsége fog dönteni Európa sorsát. Hogy mit jelent ez a szövetség gazdasági nézőpontból tekintve: ennek az elképzelése is szédítő perspektívát nyit. Külön világ lesz, mely egyáltalán semmi tekintetben sincs arra utalva, ami határain kívül esik. Ebben a közösségben a Kelet olyan újjáéledéshez jut, mely minden reményt felülmul. A szövetség élén álló Németországnak alkalmja lesz, hogy a benne megtestesült energiát, tetterőt, tudást és rendszerességet olyan hatalmas eredmények megteremtésére fordítsa, melyek megváltoztatják az egész világot. Ennek a szövetségnek minden tagja adni és kapni fog — ez lesz az óriási épület tégláinak ragasztóanyaga. És elmondhatja Németország és az osztrák és magyar monarchia, hogy ellenségei voltak azok, akik vakágukban rákényszerítették őket, hogy a világ uralmára törekedjenek...

Arad országos akciója a kiegyezési tárgyalások megindításáért.

(Varjassy Lajos dr. előadása a közgyűlésen.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 27.

Arad város törvényhatósági bizottságának közgyűlése ma hozott határozatával felvértezte a magyar kormányt arra a nagy küzdelemre, amelyet az ország gazdasági érdekeiért lesz vivandó Ausztriával, amellyel az 1917. évben lejárat gazdasági kiegyezést meg akarja kötni.

— Arad város törvényhatósági bizottsága — így szól a határozat — tekintettel azokra a rendkívüli áldozatokra, amelyeket Magyarország a monarchia fenntartása érdekében a háború folyamán hozott, tekintettel továbbá arra, hogy a legutóbbi kiegyezés, nemcsak az ipar, hanem még a mezőgazdaság szempontjából sem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, egyhangulag azt a kérelmet terjeszti a kormány elé, hogy az Ausztriával megkötendő kereskedelmi és vámszerződésben a magyar állam önállóságának érvényét szerezzen és az 1867. XII. t. c.-ben hangoztatott partitust intézményesen valósítsa meg és Magyar-

ország rendkívüli áldozataiért az új szerződésben kellő ellenérték nyújtassék.

Arad állásfoglalása bizonyára valamennyi magyar törvényhatóságot arra készteti, hogy a kormányt már most a háború befejezése előtt közzétesse a kiegyezési tárgyalások megkezdésére, azok befejezésére és törvényhozási elintézésére és állásfoglalásukból meg kell éreznie a kormánynak, hogy az ország közvéleménye tiltakozik Ausztria ama törekvései ellen, amely az érdekeinkre káros kiegyezés meghosszabbítását célozza.

A törvényhatóság akaratának kifejezése finnépélyes pillanata volt a mai közgyűlésnek, amelyet Varjassy Lajos dr. bizottsági tag osztatlan figyelemmel és élvezettel hallgatott, valóban nagyszabású beszéde készített elő. Ismertettük az aradi kereskedelmi és iparkamara átiratát, amelyben az ismertett határozatnak meghozatalát kéri és a közgyűlésen elhangzott igen nagy tudással, szónoki erővel felsorakoztatott érvek még a kérdés politikai vonatkozásaival egyet nem értő bizottsági tagoknak is elismerését nyerték meg, aminek azok kifejezését is adták.

— Az egész magyar társadalomnak, az egész országnak — mondotta Varjassy — nyilatkoznia kell, a kormánynak látnia kell, hogy az ország erősíteni akarja Ausztriával szemben azáltal, hogy helyesli, hogy a kiegyezési tárgyalásokat már most, a háború folyamán kezdi meg és fejezi be. Ausztria önös szempontokból

tiltakozik ez ellen és ragaszkodik meraven a neki értékes kiegyezéshez, azonban mi bizunk a kormány elhatározásában és helyeseljük, hogy már most elérkezettnek tartja az időt a tárgyalásokra. Nekünk más feladatunk nincs is, mint hogy a kormány eme lépését minden tőlünk telhető erővel lehetővé tegyük, nekünk nem kötelességünk annak vitatása, vajon melyik módszer a helyesebb, előbb az osztrák-magyar kiegyezés és utána a német-osztrák-magyar megállapodást létrehozni, mert az utóbbi a háború folyamán ugy is lehetetlenség.

Ezután a szónok rendkívül bő statisztikai adatok alapján szakaszerű fejtegetéssel kimutatni iparkodott, hogy a most érvényben lévő kiegyezés mennyire káros ipari és mezőgazdasági szempontokból, majd pedig rámutatott azokra a hibákra, melyeket eme kiegyezés megkötésénél elkövettek. Igen beható módon tárt a közgyűlés elé azokat a megoldási módokat, amelyek egy olyan meggyezéshez vezethetnek, hogy az ország gazdasági helyzetét erősítsék és általános helyesléssel találkoztak beszédének azon részletei, amelyek a magyar sérelmeket tárták fel az osztrák gazdasági meggyezés előnyére.

A közgyűlés nagy figyelemmel hallgatta Varjassy doktornak ama fejtegetéseit, amelyekkel igen sikeresen bizonyította be, hogy most a kiegyezésre vonatkozó kívánságainkat úgy kell megfogalmaznunk, hogy azt az egész magyar társadalom a magáévá tehesse és ezért a kérdést kizáróan közgazdasági és nem politikai vonatkozásaiban tekintette át. Minden oldalról feltűrt éljenzés és taps honorálta azt a rendkívül lelkesen és szívvel jövő melegséggel tett vallomását a szónoknak, hogy ő, mint közgazdasági érdekek képviselője azt követeli, hogy a kiegyezésben érvényt kell szereznünk annak a páratlan odaadásnak és rendkívüli áldozatkészségnek, amellyel Magyarország a monarchiát a háborúban támogatta. Rendkívül plasztikus volt az a kép is, amelyet az osztrák törekvésekről rajzolt úgy, hogy még a laikus is láthatta, milyen óriási nehézségek várnak a kormánynak, amikor a kitűnően szervezett osztrák kövveléménnyel szemben a magyar nemzet önállóságát biztosító kedvezőbb kiegyezéssért készül sikra szállni.

Összinté és meleg óráfóiban részletezte a törvényhatóság Varjassy doktort, amikor körülbelül egy óra hosszán tartó előadását befejezte és Múlek Lajos dr., valamint Vizer Lajos és Sugár Jenő dr., akik a határozati javaslatot elfogadták, de nem tudván elzárkózni a kérdés politikai részétől az önálló vámtérlet kérdését is bele öhajtották kapcsolni abba, meghajtották lobogójukat a magas nívón álló fejtegetések előtt.

A határozati javaslat elfogadása után elhatározta a közgyűlés, hogy azt valamennyi törvényhatóságnak megküldi és azokat hasonló állásfoglalásra kéri fel.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkori a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Albániába menekül a szerb hadsereg

(A teljes katasztrófa felé. — A szerb államkincstár veszélyben. — A bolgárok sikerei.)

Tárhati tudósítás.

Budapest—Berlin—Zürich, okt. 27.

Svájc lapok Szalonikin át jelentik: A szerb főhadiszálláson a hangulat kétségbeesett. Az albánok veszélyeztetik a szerbek esetleges visszavonulási vonalát az albániai határra. A trónörökös három vezérkarl tisztet küldött Cetinijébe, hogy sürgős segítséget kérjenek. Űszküből nagy katonai készleteket nem tudtak idejében elszállítani, s így azok a bolgárok kezébe estek. Prizrendet, mint a hatóságok utolsó menedékét védelmi állásba helyezték.

Rotterdam. A párisi Journal szerint a szerbek megkezdtek a végleges visszavonulást Albánia és Montenegró felé.

Kétségbeesett a szerbek helyzete.

Berlin. A Lokalanzeiger jelenti az orosz határról: Az orosz lapok szerint a szerbek helyzete kétségbeesett. A szerb hadsereget csak Antiváriből lehet municióval és élelmiszerekkel ellátni. Remélik, hogy Olaszország albán kikötőkben csapatokat szállít partra. Két francia hadtest utban van Marseille felé, de félnek, hogy ezek már elkésnek. A szerb katasztrófát nem lehet többé feltartani.

Makedonok a bolgár hadseregben.

Krisztiania, október 27. Az „Aftenposten” írja: A bolgároknak, midőn Makedoniába benyomultak, rendkívül nagy segítségre voltak az új szerb területen élő makedón lakosok. Még mielőtt a bolgárok a nis—szaloniki vonalon áthaloltak volna, a beonszult lakosság hosszú részekben teljesen hasznavehetatlenné tette a Szerbiát Szalonikival összekötő egyetlen vasúti vonal sínét. Eddig több, mint kilencvenezer makedón önkéntes jelentkezett a bolgár hadseregbe való felvételre; ezeket a bolgár hadvezetőség külön divíziókba osztja be.

A szerb államvagyonot megmentették.

Szofia, október 27. Szalonikiből jelentik, hogy a bolgárok eredményesen lőtték egy Monasztir felé robogó szerb vonatot, amelyen a szerb államvagyon egy részét szállították Görögország felé.

Űszküb elfoglalását beismerik a szerbek.

Kopenhága. Ma érkezett ide az október 22-én kiadott nisei hivatalos jelentés, amely már egészen őszintén tárja fel a szerb seregek szomorú helyzetét.

— Az északnyugati fronton — mondja a jelentés — a szerb seregek kétségbeesett harcok után visszavonultak arra a frontra, amely a Mlava folyó jobbpartjától Veliko-Oravosa felé és a Jasienica folyó jobbpartján húzódik. Három ellenséges zászlóalj Visegrádnál átlépte a Drinát. A Knyazevácó felé irányuló erős bolgár nyomás hatására a szerbek visszavonultak azokra az állásokra, amelyek közvetlenül a várost védik.

A szerb jelentés végül beismeri Űszküb elfoglalását.

A bolgárok diadalai.

Szofia, október 27. A Bolgár Távirati Iroda jelenti: Negotin elfoglalása után a szerbek ellentámadásba mentek át a bolgár sereg ellen. E támadást a bolgár csapatok heves küzdelem után véresen visszaverték. A Timok völgyében erősen közünkben tartjuk a zajosár—knyazeváci országut és megszállva tartjuk Szellacsa, Krajevoscsló, Novihan, Jakovác és Jelasnica falvakát. A Morava völgyében Vranjától északra és északnyugatra csapataink visszavetették a vasúton érkezett szerb segédoszlopokat és észak felől tovább előrenyomulnak.

Szofia, október 27. A bolgár vezérkar október 25-iki kelettel a következő hivatalos jelentést teszi közzé:

Támadásaink az összes arcvonalon előre haladnak.

Negotinban nagy liszt- és árpakészletet zsákmányoltunk, Kussiakban pedig 300 municiót ládát.

Knyazevácónál elragadtunk az ellenségtől négy tábori ágyút és sok löszert. Azonkívül egy kapitányt és 300 katonát foglyul ejtettünk.

Nyolc nap múlva segít az entente.

Luganó. Milanói lapok jelentik Szalonikiből: Paeios lemondással fenyeget. Az entente kilátásba helyezte Szerbiának, hogy nyolc napon belül nagyszabású segínyt nyújt neki.

Rotterdam, október 27. A Manchester Guardian hosszú közleményben foglalkozik Anglia keleti akcióival. Gyors eseményekre hívja fel a kormányt, Szerbiának most nem nagyszámu, hanem gyors segítség kell. Két héten belül 250.000 főnyi csapatnak kell bevonulni Makedóniába. Ha erre az entente ez idő szerint képtelen, úgy Angliának sorsára kell bízni Szerbiát és minden erejét Egyiptom megerősítésére kell fordítania. Haborúszra, k'sérletezésre nincs idő. Itt nem szabad megkésnie Angliának. Egyiptom megerősítését, a Suez védelmét különben is speciális brit feladatnak kell tekintenie, a szövetségesekkel való tanácskozás, tárgyalgatás megint csak bonyodalmakkal járna. Gyors, erős, határozott akcióra van szükség, és már Anglia életkérdése, amelybe senki, még legbivebb szövetséges sem szólhat bele.

A francia csapatok elmentek Gallipollról.

Konstantinápoly, október 27. Azokkal a hírekkel kapcsolatosan, hogy az angol és francia csapatok elhagyják Gallipoli félszigetét, jól értesült helyről azt jelentik, hogy két francia divízió, az első és második, tehát a félszigeten küzdő összes franciák és a 10-ik angol divízió máris elhagyták a sikertelenségek csataterét. A két francia divíziót Szalonikiben szállították partra. Az elvonuló franciák drótakadályait szétrombolták. Konstantinápolyban még nem tudnak arról, hogy nagyobb francia egységek is elhagyták volna a félszigetet.

Dedeagacsban entente-csapatokat hajóznak ki.

Berlin, október 27. A Lokalanzeigernak jelenti Kopenhágából: A londoni lapok értesülése szerint a szövetségesek flottája folytatja Dedeagacs és Lagos bombázását. Ma megkezdődött a csapatok kihajózása Dedeagacsban. A várost török csapatok védik. A vasútvonal Szaloniki és Drinápoly között megszakadt.

A franciák veresége Strumicánál.

London. A Times tegnapi száma a következő athéni táviratot közli: Krivolac és Strumica között az ütközet pénteken este végződött. A szerb-francia sereget, mely vereséget szenvedett, a bolgárok üldözik.

Várnát és Burgast orosz hajók bombázták.

A Pester Lloyd tudósítója jelenti Bukarestből: Ma reggel hat órakor huszonkét egységből álló orosz hajóraj jelent meg Baltsiktól tíz kilométernyire és megkezdte a tüzelést a bolgár part, különösen Varna ellen. Az euzingródi királyi kastélyt szintén bombázták s a bolgár parti ütegek viszonzták a tüzelést. A kölcsönös tüzelés tíz óra hosszáig tartott, aztán az orosz hajóraj tíz kilométernyire visszavonult. Egy másik orosz hajóraj Burgast bombázta.

Bolgár sikerek Knyazevácónál és Pirotnál.

Budapest. A Pester Lloyd tudósítója jelenti Szófiából: A knyazeváci harc közeledik sikeres befejezéséhez. Egy harcából visszatért sebesült tiszt elmondja, hogy amikor a szuronyrohamnál a bolgár katonák megpillantották az orosz uniformisokat, eleinte visszahökkenetek, aztán a „Házáról van szó” kiáltással rájuk ugrottak. Később kiderült, hogy szerbekkel álltak szemben, akik orosz uniformisba bujtak. Makedónia elhódított részeit a bolgárok erősen tartják.

Szofia. A Bolgár Távirati Ugy-nökség jelenti: A bolgár csapatok Knyazevácó környékén jelentékeny sikereket értek el. Elfoglalták a várost is. A hatalmas drenova—glavai állást rohammal bevették és ezzel a piroti erődítési vonal kulcsa kezükbe került. A bolgár hatóságok átvették a Dedeagacs—Okosilár vonalat s a vasútüzemet fenntartják.

Minden ötven koronás kötvény jegyzése egy-egy csöpp, melyekből milliárdok lesznek a hadsereg számára.

A harmadik hadikölcsön jegyzése Aradon.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 27.

A hadikölcsön új hete remélhetőleg épp oly bőséges eredménnyel fog járni, mint az elmúlt hét. A jegyzéseknek most már mindinkább fokozódnia kell, különösen azoknak a subkripcióban való részvétele által, akik még eddig érthetetlen okból távol tartották magukat a hazafias kötelezettség teljesítéstől. Mindenkinek ki kell vennie részét a hadikölcsön jegyzésből, mely nemcsak a nemzet nagy ügyét szolgálja, hanem egyik legjobb, legrealisabb eszköze a kamatoztatlanul heverő magántőkék biztos elhelyezésének is. Ma is nagy erővel folytak Aradon a kölcsönjegyzések.

Az Aradi Első Takarékpénztár ma a következő jegyzéseket mutatja ki:

Özv. Seidner Bernátné 100.000 korona, Steiner József 50.000 korona, Seidner Bernát és Fiai további 25.000 korona, Bertalan Sándor 10.000 korona, Herold József 10.000 korona, H. Herold Gyula 10.000 korona, Bertalan Béla 8.000 korona, Grünwald Henrik 8.000 korona, Horváth Benő 6.000 korona, K. Nagy Imre 5.000 korona, Kastriener Samu 5.000 korona, Takács István 5.000 korona, Barkas Lajos 4.000 korona, Bálint Vilmos 4.000 korona, Muntján Alexa 3.000 korona, Schwartz Miksa 2.900 korona, Tardos János 2.500 korona, Halmosi Károly 2.500 korona, Hoffmann Armin 2.000 korona, Rózsaffy Andor 1.800 korona, Szirmai Nuci 1.000 korona, Szirmai Lili 1.000 korona, özv. Sörös Gáborné 1.000 korona, Nagy János 1.000 korona, Aradi ág. hitv. ev. egyház 900 korona, Seifried Jenő 500 korona, Gleichmann Eszti 500 korona, Sörési Imre 400 korona, Veres Gyuláné 400 korona. Apróbb tételekben 3.450 korona. Összesen tehát 274.850 korona. Az intézetnél történt eddigi jegyzések összege 1.894.550 korona.

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál ma 125.000 koronát jegyeztek. Nagyobb jegyzések voltak:

Braun Mór és neje 32.000 korona, Ritter Imre 10.000 korona, Geller Ferenc Battonya 10.000 korona, Frenkel S. Józsefné 6000 korona, Auszterweil Ferenc dr. Battonya 6000 korona, Oravetz Miklós 5000 korona, Strifler Sebestyén 5000 korona, Wielbauer József 5000 korona, Walther Veron 5000 korona, Walther Rozália 5000 korona, Hammer Testvérek 4500 korona, Schwartz Jakabné 4000 korona, Frenkl S. József 3000 korona, Lucó Pál 3000 korona, Wittmann József 2000 korona, Rosu Franciska 2000 korona, Reisz Aloisa 2000 korona, Reisz György 2000 korona, Reisz Rozália 2000 korona, Gömöry Norbert 2000 korona, Schwartz József 2000 korona, Grünberger Adolf 2000 korona, Petrocky Dezső dr. 1100 korona, Hattv Sarolta 1000 korona, Csizmadia András 1000 korona, Neuman Ede báró 400 korona, báró Neuman Mariska 400 korona, Neuman Ferenc báró 400 korona. Az intézetnél a mai napig 3.350.000 koronát jegyeztek.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál ma 248.000 koronát jegyeztek. Ebből az A. Cs. E. V. 100.000 koronát, Gosztonyi Andor földbirtokos 30.000 koronát és Köpf János dr. 20.000 koronát jegyzett. A hadikölcsön jegyzések eddigi összege 1.530.000 korona.

Az Aradi Ipar és Népbanknál ma Braun Mór 2000 koronát, Majer és társa 1000 koronát, Hugyik Mihály B.-Csaba 1000 koronát, Priboiszkai György B.-Csaba 2000 koronát, Achim Györgyné B.-Csaba 5000 koronát jegyeztek, míg kisebb jegyzésekből 800 korona folyt be. A mai jegyzésekkel együtt a banknál 1.117.300 koronát jegyeztek.

Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál a mai napon az alábbi nagyobb jegyzések voltak: Kerpel Izó újabb jegyzése 20.000 korona, Zábrák Lajos 6000 korona, Hönig Testvérek 5800 korona, Réthv Viktor 5000 korona, Szabados testvérek 1200 korona, Kálányi Gizi 1000 korona, özvegy Alstaeater Mórné 500 korona, az ágostai evangélikus szegénytanulók 300 korona. Az összes eddigi jegyzések 500.000 korona.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál a mai napon 12.800 koronát jegyeztek. Szinberger Rezső 1000 korona. Összes eddigi jegyzés 395.150 korona.

A Viktoria Takarékpénztárnál a mai napon 26.400 korona folyt be hadikölcsönjegyzésekből. Az eddigi jegyzések összege 200.000 korona.

Az Aradi Közgazdasági Banknál ma Prokonecz Emilné 8000 koronát, Hönig Frigyes 1300 koronát jegyzett. A jegyzések végösszege eddig 355.300 korona.

Az Aradi Kereskedelmi Banknál a mai napon újabb 36.800 koronát jegyeztek. Nevezetesebb jegyzések: Kiss Mihály 12.000 korona, Aekermann Ferenc 6000 korona, Fackelmann Ferenc 4000 korona, özv. Mátyás Istvánné 3000 korona, Stritt József 2500 korona.

H I R E K.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 2 órakor.

Berlin. Stockholmi jelentések szerint a dűnaburgi bíróság ma tárgyalta Grigoriew tábornoknak, Kownó volt parancsnokának bűnperét. A tábornokot azzal vádolják, hogy a várat átadta a nélkül, hogy kimerítette volna az összes védelmi eszközöket. A parancsnok egyszerűen csak elhagyta a várat. A vád halálbüntetést kért, a bíróság azonban Grigoriewet az enyhítő körülmények figyelembe vételével 15 évi börtönre és összes jogainak felfüggesztésére ítélte. Az ítéletet a cár elé terjesztik.

Páris. Poincaré elnök szombaton Milerand hadügyminiszter kíséretében elhagyta Párist s a hadsereghez utazott. Az elnök hétfőn találkozott az angol királlyal. Az angol király és a walesi herceg kedden két francia hadsereget szemléltek meg s részt vettek a gyalogosi csapatok díszszemlájén. Az elnök a walesi hercegnek a hadiérdemkeresztet adományozta.

New-York. A New York Herlad jelenti: A kanadai Wickers művek megbízást kaptak, hogy tengeralattjárókat építsenek Anglia számára. A tengeralattjárók közül huszonötöt már elszállítottak, közülük nyolc saját hajtóművel megy az Atlanti Óceánra. A hajók 75 láb hosszúak, a víz szintén husz tengeri mérföld gyorsasággal haladnak, a víz alatt óránként 15 mérföldet tudnak megtenni. Torpedókkal nincsenek ellátva, ellenben a hajók eleje és vége három hüvelykes ágyúkkal van felszerelve.

Anglia Bulgáriában akar harcolni a németekkel.

London. A felsőházban Lorburn lord kérdést intéz a kormányhoz a balkáni akció részletei iránt. Landsdowne lord válaszában kijelenti, hogy e pillanatban csak kisebb haderőről van szó, miután jelenleg nagyobb nem volt előteremthető, időközben azonban tervbe vették, hogy délkelet-európai szolgálatra nagyobb haderőt állítanak. Szállítóhajókról már gondoskodás is történt, hogy a csapatok rendeltetési helyükre juthassanak. Az intézkedéseket a legnagyobb sebességgel tettük, miután Szerbia csak gyors segélyvel szabadítható fel. Nagyobb haderőt e pillanatban csak annyiban lehet értékelni, amennyiben gyorsan odaér. Az ese-

mények Délkelet-európában rendkívül gyorsan fejlődtek. Két legutóbb feljegyzett esemény bir döntő befolyással a politikai és katonai helyzetre. Az egyik a Görögország magatartásában beállott változás, amely arra a megfontolt elhatározásra vezette, hogy nem tartozik Szerbiának a mai súlyos válságban segítséget nyújtani. Ez a körülmény jelentékeny változást idéz elő a helyzeten.

Szerbia északi részében — folytatta a miniszter — a háború, mely sajnálattal kell ezt konstatálnom, úgy alakul, hogy a szerb csapatok valószínűleg nem tudnak már ellenállni az osztrák-magyar és német csapatok támadásának, miközben a bolgárok ezt a hadioperációt a szerbek hátbatámadásával támogatják. A mai katonai helyzet mellett az entente segélycsapatok rendeltetési helyét nagy gondnal kell megválasztani. Arra fogunk törekedni, hogy angol csapatokkal megakadályozzuk Németországnak Bulgárián való átvonulását s erről folyik most is a tanácskozás. Charles Monrot megbíztuk, hogy mielőbb tegyen jelentést. A kormány nem fogja magát elhamarkodott lépésre ragadtatni, amely pusztán érzelmen alapul, vagy amelyet csak az a vágy vezet, hogy bizonyos meghatározott célt elérjen. A kormány minden lépését katonai és tengerészeti szaktekintélyek legjobb tanácsainak figyelembevételével fogja megtenni.

Szerbia kapitulálni fog?

London. Pasies a Timesben a következő felhívást teszi közzé: Szerbia emberfeletti áldozatot hoz, hogy létét védelmezze és már husz nap óta dacára a katonáink hősiességének, meg akarnak bennünket semmisíteni. Ellenállásunk nem tarthat a végtelenségig, ezért esedezünk, Anglia kövessen el mindent, hogy biztosítékot kapjunk arra, hogy csapatai elérnek bennünket s segítenek nekünk, miután közös ügyünk nagyon veszélyeztetve van.

London. Itteni diplomáciai körök nem tartják kizártnak Szerbia kapitulációjának eshetőségét.

Magdeburg. A Magdeburger Zeitung jelenti Athénből: A táviró vonalak Szerbia és Görögország között, a monasztiri vonal kivételével megszakadtak.

Fogoly tisztjeink jelvényei és kintüntetése.

(Becsületes bánásmódra kényszerítették Oroszországot.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 27.

A Berliner Tageblatt írja: Illetékes helyről jelentik: Oroszországban egész a legutóbbi időkig szabály volt, hogy a hadifoglyoknak vállszalagjaikat, rangjelzésüket, kintüntetéseiket etc. le kellett tenniük.

Izen sok német és osztrák-magyar hadifogoly vonakodott ennek eleget tenni, miután ez eljárásban becsületes megbánást és katonai rangjuk megsértését látták. Az orosz kormány azonban erőszak alkalmazásával kényszerítette őket a rendszabály betartására.

E rendszabály következtében tárgyalások indultak meg az oroszák-magyar monarchia és Németország között, amelynek értelmében legközelebb valamennyi hadifogoly orosz főhadnagy-nak, hadnagynak, altisztnak és közlegénynek is kell vetnie disztinkcióját és váltságdíját mindaddig, míg az orosz kormány ezt a becsületet ép annyira érintő, mint amennyire értelem nélküli rendelkezést vissza nem vonja.

Miután e tárgyalások nyilvánosságra kerültek, a kilátásba helyezett intézkedést, mint megtorlást életbe is kellett léptetni. A foglyok legnagyobb része a jelvények letételét készséggel végezte s csak egy kis részük ellen kellett nálunk is erőszakot alkalmazni, hogy az orosz kormányt végre még is előzékenységre kényszerítsük, kilátásba helyezzük. Hogy az összes orosz tiszteknek, tehát a tábornokoknak, törzstiszteknek szintén is kell vetniük jelvényeiket, ha az orosz kormány nem engedi meg, hogy a hadifogoly német tisztek és legénység újból tevékeny vállalkozásokat tegyen.

Ez az intézkedés teljes sikerre vezetett. Miután az orosz kormány hivatalosan kijelentette, hogy ezentúl valamennyi német hadifogolyt megengedi a jelvények viselését, Németországban is megfelelő intézkedést tettek a hadifoglyokat illetőleg.

— **Minisztertanács.** Budapestről jelentik: Dlután öt órakor a miniszterelnöki palotában Tisza István gróf miniszterelnök elnökletével minisztertanács volt, amelyen az összes szakminiszterek megjelentek. A jegyzőkönyvet Dracsa-László Alfréd miniszterelnökségi miniszteri osztálytanácsos vezette.

— **Kitüntetés.** A király az ellenséggel szemben teljesített kitűnő szolgálata elismerésül Saki Leo 28. tábori vadászszázadosi belső főhadnagy szívmívót a vitézségi érem szalagjára viselendő arany érdemkereszttel tüntette ki.

— **November 25-én összeül a képviselőház.** Budapestről jelentik: Véglegesen megállapították, hogy az országgyűlés november 25-én ül össze.

— **Kitüntetés.** Echardt István 38. gyalogezredbeli hadnagyot, az Aradi Első Takarékpénztár tisztviselőjét az ellenség előtt tanúsított hősiességéért a király a „signum laudis” érdemjellel tüntette ki.

— **Nyugalomba vonuló aradi Máv. osztályfőnök.** A kereskedelemügyi magy. kir. miniszter megengedte Bedeus Károly báró Máv. felügyelő, osztályfőnöknek, saját kérésére, hogy szolgálati idejének letelte után jövő évi február hó 1-ével a magy. kir. államvasutak szolgálatából kilépjen. Ez alkalommal a miniszter, valamint Tolnay Kornél az államvasutak elnöke a fent nevezett felügyelőnek hosszú szolgálati idő alatt tanúsított buzgó és hű szolgálataért elismerését fejezte ki. Bedeus báró teljes tisztelettel megy nyugdíjba és Aradon fog maradni.

— **Postamesteri kinevezés.** A kereskedelemügyi miniszter Szulimán Anna osztrák postakezelőnőt az aradmegyei Siktós községbe postamesteri névvel nevezte ki.

— **Hadifoglyokat kár Arad a tűzifa biztosítására.** Arad város nyugdíjas tisztviselői is alkalmazottai arra kérték a várost, hogy nekik adjon abból a kedvezményes tűzifából, melyet a város alkalmazottai kapnak. Ma tárgyalta ezt a kérelmet a város törvényhatósági bizottsága és kimondotta, hogy a még rendelkezésre álló városi fából fog adni a nyugdíjas alkalmazottoknak. Ennek kapcsán Múlek Lajos dr. rámutatott arra a nagy problémára, amely az egész országot fűvel fenyegeti. Indítványozta, hogy írjon fel a törvényhatósági bizottság a kormányhoz, hogy a siktöldön levő erdők kiirtására ott, ahol csak lehet, rendeljen ki hadifoglyokat, hogy így a jövő évi tűzifa szükségletet valahogyan biztosíthassa. A közgyűlés Múlek Lajos dr. indítványát elfogadta.

— **Tárgyalások az Aradi Villamosági Részvénytársasággal.** Arad város közgyűlése ma felhatalmazást adott a tanácsnak, hogy az aradi villamosági részvénytársasággal a közvilágítás, a vízművek villamosításához és a központi közlekedéshez szükséges villamos áram szolgáltatása céljából tárgyaljon.

— **Alma, dió, lekvár maximális ára.** Aradon az őszi vásárra készülnek. Más években ez a hír azt jelentette, hogy a háziasszonyok szeme felcsillan: remény van mindenféle olcsó bevásárlásra, de különösen olcsón szerezhetnek be télire eltehető gyümölcsöt: almát, diót. Ez idén az őszi vásár újabb alkalmat jelent a termelőknek arra, hogy általános offenzívát intézzenek uzsoraáraikkal a városi fogasztók zsebe ellen. Dió rokadásig termett, alma hegyével halmazával van, de az árát a „jó falusiak” ennek is, annak is egekig felvernék. A tanács előre látja a vásár ilyen irányzatát és mai ülésében maximálta a dió, az alma és a lekvár árát. Ezek szerint a *teher papírhéjú dió kilogrammja 1.50 korona, a vastaghéjú közönséges dió kilója 1.20 korona, a szilvalekvár kilogrammja 1.30 korona, alma kilója pedig fajtanként 24—50 filler.* Az intézkedésre szükség is volt, mert ma az előzetes vásárnál kerek két koronát követeltek a határtalan-ságig arcátlan falusi termelők a legbitványabb dió kilójáért a piacon. Holnap leesik az álla a dióspekulánsoknak, mert aki a maximális áraknál többet merészel követelni, azt nemcsak szigorúan, elzárással büntetik meg, hanem áruját is elkobozzák és maximális áron a hatósági üzletekben árúsítják el. — Mellesleg szólva a tanács által megállapított maximális dió-árak még mindig száz százalékkal nagyobbak a múlt évinél, tehát a termelők még éppen eleget keresnek azon, hogy az idén épugy bottal verték le a diót a fáról, mint más esztendőkből. Ambár akadhat agrárius bölcs, aki kisüti, hogy a dió „termelési költségeit” is megsokszorozta a háború!

— **Arad nem tud tengerit adni.** Zubor Andor tb. főjegyző bejelentette a mai közgyűlésnek, hogy a kormány elrendelte, hogy Aradon százhusz tengerit requiráljanak és azt küldjék fel a földmivelésügyi minisztérium rendelkezésére. A városi tanács a kormány rendelkezésére úgy döntött, hogy felír a kormányhoz, hogy Aradon csak éppen annyi kukorica van, mely a város szükségletét elégíti szegényesen ki. Eppen ezért hagyja meg ezt a kukorica mennyiséget Arad város közönsége részére. A törvényhatóság a tanács határozatát elfogadta és Múlek Lajos dr. javaslatára elhatározta, hogy felkéri a város országgyűlési képviselőjét, hogy a város kérelmét a kormányhoz támasssa.

— **Hazai földben eltemetett hős tiszt.** Ez év június hó 30-án Galiciában a Banunini nehéz, küzdelmes éjjeli roham alkalmával hősi halált halt Frint Tibor 2. népfelkelő huszár ezred főhadnagya, a III. osztályu hadiékítményes katonai érdemkereszt tulajdonosa. A Banunini görög katolikus templom kertjéből, hol bajársai által lett eltemetve — családja most hazaszállította és október 18-án Moson megyében fekvő Puszták-Károlyházi birtokán számos rokon, tisztársai és nagy gyászoló közönség részvétele mellett a hazai földben öröknyugalomra helyezte.

— **Hadikölcsön jegyzés.** Tócsa Sebestyén véroserogi áll. el. isk. igazgató-tanító és neje Riess Elvina a Magyar László- és Pénzváltó Banknál 5000 korona III. hadikölcsön kötvényt jegyezték.

— **Engel kereskedelmi szaktanfolyama.** László Vilmos-u. 2. sz. Telefon 1046. Beiratkozások a november hó 8-án kezdődő 3—4 hav. tanfolyamra a hó 28-ától szűkölködtek.

— **Adakozzunk a katonák meleg ruhájára.**

— **Bevonulók részére a legkellemesebb bevásárlási forrás a Fischer áruház a Szabadság-terén,** ott alsó meleg trikók, sweaterek, harisnyák, keztyűk, kofferak, minden szükséglet tárgyak a legolcsóbban beszerezhetők, gyermek kocsik és székek gyári raktára. Bevonulók részére 20 százalék engedmény! A Fischer áruházban. 227

— **A tanítószag figyelmébe ajánlja Kerpe István dűsan felszerelt tankönyv- és tanszer raktárát.** Vidéki rendelések pontosan intézettek el.

Ma kezdték Aradmegyében az alkalmatlankok pótszemléjét.

(Az alispán népfelkelési szemléterve. Az Aradi Közlöny tudósítójától.)

Arad, október 27.

Aradmegye területén ma kezdődött meg az 1878—1890 és 1884—1892. születési népfelkelésre kötelezettek pótszemléje. A szemlé a megye egyes járásiban november végéig tartanak el. A Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán által kiadott és közzétett szemléterv szerint két bizottság működik a megye területén. Az első bizottság a kisjenő, eleki, máriaradnai és meggyarapcskai járásokban végzi a pótszemlé, a második bizottság pedig ugyanazon idő alatt a nagyhalmágyi, borossebesi, tornovai, borosjenői, világosi és aradi járásokban tartja a szemlé.

Október 27-én az első bizottság a kisjenő járásban kezdte meg működését. A szemlébizottság elnöke Ujj János kir. tanácsos igazgató főmérnök, polgári orvosa Patkós Gábor dr. járási orvos. Október 27-én kerülnek pótszemlére Kisjenő, Agya, Alsósimánd, Erdőhágy, Feketegyarmat népfelkelői. Október 28-án Felsősimánd, Kerülés, Kisjenő, Nadab, október 29-én Köröscsente, Nagyszerénd, Sepriós, Simonfalva, Szapáryliget, október 30-án Székudvar, Szineke, Tözmiske, november 2-án Szinte, Talpas, Vadász, Bélzerénd, Zaránd kerülnek szemlére.

Ugyancsak október 27-én kezdődött a pótszemle Nagyhalmágyon is, ahol Darányi János tb. főszolgabíró az elnök és Tarjáni Rózsa dr. járási orvos a szemlébizottság polgári orvosa. A járás községeinek egyik része ma, a másik október 28-án küldi pótszemlére népfelkelőit.

Október 30-án Borossebesen tart szemlé Boros Iván másodfőjegyző elnökletével és Lőw Mihály dr. járási orvos polgári orvosi beosztásával a szemlébizottság. Ezen a napon Borossebes és a közeli községek, november 2-án Háromalmás és környékbeli falvak, november 5-én Keszend és körötte levő községek vannak soron.

November 3-án és 4-én, valamint a közbeeső ünnepeken és vasárnapokon egyik bizottság sem működik. Baross László bankuti főhercegi uradalmi felügyelő elnökletével november 5-étől Elekén lesz a pótszemle, amelyen Deák Zsigmond dr. járási orvos végzi a polgári orvosi teendőket. November 5-én Elek és Medgyesegyháza, november 6-án Almáskamrás, Gyulavarsánd, Medgyesbodzás és Ottlaka, november 8-án Nagykamarás, Nagypál, Siktós és Szentmárton népfelkelői állnak a bizottság elé.

A tornovai járás székhelyén november 8-án a járás egyik felének községei, november 9-én Tornova és a többi községek vannak szemlén. A bizottság elnöke itt Darányi János tb. főszolgabíró, polgári orvosa Uray Miklós dr. járási orvos. — A máriaradnai járásban november 10., 11., 12. napjain tart a népfelkelői pótszemle. Az első napon Máriaradna és a Marosmenti községek, a másodikon Marospetres, Ménes, Pálos stb., a harmadikon Soborsin és a többi községek kerülnek sorra. A szemlébizottság elnöke Máriaradnán Schill József főjegyző és polgári orvosa Bradeán Athanasz dr. járási orvos.

Borosjenőn Boros Iván másodfőjegyző elnökletével és Csillag Ignác tb. főorvos polgári orvos működésével kezdődik a pótszemle november 11-én. Ezen a napon Aisóbarakony, Apatelek, Apáti, Barza, Aldófalva, Köröscsente,

és Sikula, november 12-én Bokszeg, Monyoró, Repszeg, Borosienő, november 13-án Csermő, Csigérszőlős, Garba, Marót, Csigérgyarmat és Somoskezi népfelkelői mennek szemlére. — November 15-én Világoson kezdődik a szemlebizottság munkája Schill József főjegyző elnöklésével. Polgári orvosként Kotsis Géza dr. járási orvos szerepel. November 15-én Erdőkerek, Galsa, Muzka, Kovászi, Őszentanna, 16-án Magyarád, Ó és Ujvársánd, Világos, 17-én Pankota és Ujszentanna van soron.

Az aradi járásban november 19–22 között lesz a pótsemlé. November 19-én Aradkövi, Fekert, Zimándköz, Zimándútfalu, Gyorok, Zsigmondháza. November 20-án Kürtös, Mácsa, Mikelaka. November 22-én Mondorlak, Maroscsicsér, Óthalom, Szabadhely, Szentleányfalva és Upanát népfelkelői állnak elő szemlére a bizottság elé, amelynek Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán az elnöke és Villányi Izidor dr. tb. főorvos a polgári orvosa.

A megye területén a magyarpécskai járásban fejeződik be a pótsemlé. Itt is maga az alispán elnököl, polgári orvos pedig Borsos Béla dr. megyei tisztifőorvos lesz. November 24-én Nagyiratos, Nagyvarias, Szemlak, Németpereg, 25-én Opécska, Obodrog, 26-án Kispereg és Magyarpécska népfelkelői jelennek meg a szemlén.

A szemléken megjelenésre szigorú követelmények terbe állt hirta fel az alispán a megye területén levő aradmegyei és idegen illetőségű népfelkelőket.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1915. évi október 28-án:

B. Bérlet.

Lyon Lea.

Regényes színjáték.

Felolvasó szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

A Gróf Wenckheim-féle boros-
sebesi uradalom

mezőgazdasága

haszonbérbeadó.

Felvilágosítást nyújt dr. Czédly
ügyvédi irodája, Arad. 3007

Borszéki Madonna-Forrás

termézetes, vastól mentes savanyuvíz

Gyomor- és bélrenyheségnél, hurutos bántalmaknál megbecsülhetetlen gyógytényező. A gyomorerőgést azonnal megszünteti.

Nincs mellékíze
A bort nem feketíti
Ízét kiválóan emeli.

Hygienikus tisztaságánál és a járványok idején malária ellen kiválóan alkalmas. Lásd megbetegedéseknél mint enyhe megbíztató, könnyen emészthető asztali ital kitűnően bevált.

Kapható Aradon mindenütt.

8431

Női felöltők ujdonságok és szőrmeáruk

:: nagy ::
választékban
megérkeztek

György Menyhért és Társa

áruházában Arad,
Andrássy-tér 8. sz.

a Minorita templom
bejáratával szemben.

Szabott árak. Telefon 855.

Tessék a címre ügyelni.

Halottak napjára

ajánlom az igen tisztelt vevőkön-
nységnek szép választékú, lakó-
sosan összehajlított élő- és művirág

koszoruimat

rendkívül olcsó árakban. Meg-
rendeléseket azonnal elkészíttek és
hazaszállítottak. — Teljes tisztelettel
4123

őzv. Ungermann Józsefné
élővirág üzlete Weitzer J. utca 19.

Olcsó pénzért
Jól világítani
csak villanyal lehet.

Mindennemű villany-
bevezetést, csillár át-
szerelést a legutányo-
sabbban vállal

Hammer Vilmos

Arad, Szabadság-tér 5.6.

Telefon sz. 96.

Szegnagyobb fűtőanyag megtakarítás!

A városi mérnöki hivatalban ki-
próbált

kettős fűtőkályhák
és kettős füstcsövekkel
érhető el.

Megállapítottam ugyanis, hogy ezen
kályhák és füstcsövek használatá-
nál a fűtőanyag fele megtakarítható.

Patent

Kettős füstcsövek állandóan rak-
táron vannak és igen olcsók. —
2. sz. (kis szobára) 8 korona.
3. sz. 9 korona. 6. sz. 20 korona.
Egyedül 1121

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott
szivattyú készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

Tek. Hönig Ottó urnak, Arad.

A kettős „Patent” fűtőcső igen
jó, mert kevés fával sok meleget
ad Mindenkinek ajánlhatom. Tisz-
telettel Nagy Karoly.

Patent kutszivattyúk.

Patent borszivattyúk.

Patent tűzfecskendők.

Élő- és művirág koszoruk

Halottak napjára ajánlom a részvétet kifejező gyászoló családoknak nagyválasztéku mű- és élővirág koszorúmat legjüngyesebb árakban. 4115
Megrendelések a legjüngyesebb kiállításban azonnal elkészülnek.

Pauzár Sándor kertészete, Weitzer János-utca 9. szám.

Gyorsmelegítő

takaréktűzhely és cserépkályhákat felrak és javít a legjüngyesebb áron

Szücs András

kályhakészítő, Thököly-tér 5/a.
Levélbeli meghívásra vidékre is megyek. 4134

Naponta friss

tisztított liba egészben,
libahus, libamáj,
tepertő és füstölthús

kapható

Engel Károlyné

üzletében, Weitzer János-utca, a főpostával szemben. 4196

Mikélaka nagyközség előljáróitól.

925 - 1915.

Hirdetmény.

Alulírott községi előljáróság közhírré teszi, hogy a mikélakai volt urbéresek tulajdonát képező, a Maros folyó bal partján elterülő homokporondokon a homokos kavics termelés 1916. évre nyilvános árverésen bérbe adadni fog.

Kikiáltási ár 500 korona, melynek 10%-a biztosítékul az árverelő által az árverés előtt készpénzben a községi pénztárba befizetendő.

Az árverés a község házában f. évi november hó 8-án d. e. 9 órakor fog megtartatni.

Az árverési feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők, melyek árverelőkre nézve kötelezők.

Felhívatnak az árverésen részt venni szándékozók, hogy az árverésen pontosan jelenjenek meg, mivel utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Mikélaka, 1915. október 22.

4200

Balogh,
jegyző.

Todosie V.,
bíró.

Mikélaka nagyközség előljáróitól.

1321 - 1915.

Hirdetmény.

Alulírott községi előljáróság közhírré teszi, hogy a mikélakai volt urbéresek tulajdonát képező, a Maros folyó jobb partján elterülő homokporondokon a homokos kavics termelése 1916. évre nyilvános árverésen bérbe adadni fog.

Kikiáltási ár 1000 korona, melynek 10%-a biztosítékul az árverelő által az árverés előtt készpénzben a községi pénztárba befizetendő.

Az árverés a község házában f. évi november hó 15-én d. e. 9 órakor fog megtartatni.

Az árverési feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők, melyek árverelőkre nézve kötelezők.

Felhívatnak az árverésen részt venni szándékozók, hogy az árverésen pontosan jelenjenek meg, mivel utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Mikélaka, 1915. október 22.

4199

Balogh,
jegyző.

Todosie V.,
bíró.

**Ingyen adunk
1 pár szobacipőt**

minden vevőnknek, ki üzletünkben 25 korona értékű cipőt vásárol.
Ezen kedvezményt november hó 10-ig nyújtjuk. 8401

Cipő Tőzsde

Apollo mozi mellett.

Garai Károly

vas- és rézbutor készítő
ARADON,
Asztalos Sándor-utca 1-5.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat, sodrony ágybetéteket, sodrony kocsik-üléseket, gyermekágy és gyermek-kocsikat, réz-karniseket, mosdó-asztalokat felszerelve, összeszokható ágyakat és madracokat. Szállodai és kávéházi, kórházi és intézetek berendezését. Elvállalok minden e szakmába vágó munkát a legjüngyesebb árak mellett. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközlök. 801

Sirkoszorukat

ajánl minden nagyságban, olcsó áron

Singer Sándor

Arad, József főherceg-ut 1. sz. (a városházzal szemben.)

Továbbá:

Gyermekjátékok, Bőrridikülők,
Harisnyák, Keztyűk, Zsebkendők,
Férfi fehérneműek, Férfi kalapok

a legolcsóbban szerezhetők be

3698

Singer Sándor

üzletében Aradon, József főherceg-ut 1.

Üzlet megnyitás!

Posztó raktár
ARAD, Zrinyi-utca 1. (Báró Bohus-palota.)
Apollo Színház mellett.

Teljes katonai felszerelési cikkek!

Oltönyök és télikabát szövetek.
Férfiszabók részére béléssárk. 401
Mindennemű katonaszövetek jütányos árban.

Halottak napjára ajánlok élő- és művirág koszorukat és sircsokrokat:

a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelben. — Egyben tudatom a n. é. közönséget, hogy Boros Béni-téren levő üzlethelyiséget be-
szüntetem és azt Török Gábor-utca 7. szám alatti kertészeti tele-
pemre helyezem át. A nagyérdemű közönség eddig irántam tannított
jóindulatát továbbra is kérve maradok teljes tisztelettel

ö.z.v. Laczina Vencelné

Telefon szám 698.

4178

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Ibolya.

Minden gondolatom ott, betegen
szobát őrööm még pár napig, míg
várom szabadságom. 4208

Lonol.

Dehogy hűtlenségetem, már örven-
dek a viszontlátásnak, még pedig
negyon. P. . . I. 4209

ELLÁTÁS.

Uri háznál

kosztot kaphat fiatal ember. Esetleg
lakást is. Wesselenyi-u. 9. sz. 4208

ALKALMAZÁST KERES.

Egy

intelligens vagy nő anyahelye-
tesnek vagy gazdaszónynak ajánl-
kozik. Személyes megkereséseket
Deák Ferenc-utca 88. földszint
ajtó 2. kér. 4206

ALKALMAZÁST NYER.

Szobaleány

jó bizonyítványokkal aronatra
keresetik. Cím a kiadóban. 4202

Kifutó fia

felvétetik a Piskóta gyárban Gróf
Tisza István-ut 29. 4198

Ugyes detail segéd

a fűszer szakmából, jobb fizetés-
sel, azonnali belépésre kerestetik
Pollák József fűszerkereskedésében
Aradon. 4158

ÜZLETEK.

Jóforgalmu kereskedés

gr. Tisza István ut 66. szám alatt
más foglalkozás miatt házai
együtt sürgősen eladó, vagy ha-
szonbérbe kiadó. 4144

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó

Nédaady-palotában garson lakás-
nak vagy irodának alkalmas két
egymásba nyíló különbejáratu
ncai szoba. Bővebbet Szabadság-
tér 20. I-ső emelet. 4204

Modern

négyszoba, előszobából álló par-
kettázott földszinti lakás (egyik
utcai szobába lépcsőházból külön
bejárati) villany, gázberendezéssel,
Török I.-u. 10. új házban novem-
ber 1-ére kiadó. 2647

Magánháiban

tiszta butorozott szoba villannyal,
uri embernek kiadó. Esetleg koszt
is kapható. Cím a kiadóban. 4207

2 és 3 szobás

elsőemeleti lakás november ele-
jére kiadó. Bővebbet Kias Ernő-
utca 1. 4210

Szabadság-térhez közel

kiadó november 1-re egy kétszo-
bás modern utcai lakás butorozva
vagy üresen, esetleg egy három
szobás modern utcai lakás rend-
kívül olcsó árban. Lakás nyilván-
tartási Iroda Deák Ferenc-utca 8.
Telefon 816. 4186

3 szobás

másodemeleti udvarilakás, 1 szoba
külön bejárattal, minden komfort-
tal és mellékhelyiségekkel együtt.
Petőfi-utca 10. szám alatt azonnal
kiadó. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Szalón tükör,

kis asztal, terakotta szobrok nagy-
kép. korcsolyák, asztal deszkák,
padlás lámpás eladók. Megtekint-
hető Deák Ferenc-utca 29. II.
11. ajtó. 4195

Meldinger-kályha

szép nagy, teljesen jókarban, eladó.
Aranykés-utca 7. szám. 4194

Citrom

olcsóbb mint a piacon, legfino-
mabb körtét, szőlőt és más gyü-
mölcst ajánlok. Galler Anna,
Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt
épület. 8785

Ószi Divat Album

1000 ábrával kor. 2-40. Pichler
Sándor könyv- és papirkereskedé-
sében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Vessék

uraktól levetett férfi ruhát, utazó
városi bundát, valamint használt
butorokat a legmagasabb árban.
Bleier Ignác, Szent Pál utca 12.
8085

Étburgonyát

waggon-tételben jutányosan elad
Bartha István terménykereskedő,
Brassó. 8946

Benzin,

gép- és motorhengerolaj legolcsóbb
napi árban kapható Kovács Soma
és Társánál Aradon. 4148

Házi szappan

2-4-6 éves, táblákba nagyobb
mennyiség eladó. Tudakozódni le-
het a Czipő Törsében. 4149

Naponta

friss libahús, töpörítő, máj- és fris-
sen öntött libasír kapható ö.z.v.
Dánlalnénál, Hal-tér 7. 4188

Áthelyezés miatt

villagos hálószoba és konyhabere-
ndezés eladó Boros Béni-tér 15. a
házmesternél. Bővebbet Kápolna-u.
3. Ugyanitt modern hálószoba-
berendezések eladók. 4162

Automobil

6 üléses üzemképes, ugyszintén
két hajtókocsi, és egy landauer
jutányosan eladó. Roth butorizle-
tében. Érdeklődés 1/12 és 2 között.
Asztalos Sándor-utca. 8658

Eladó

1 hintó, löszerszám, ekék, boro-
nák stb. Bővebbet Andrassy-tér
6., Verbos-iroda. 4175

Lack

1 pántos cipő párja K 8, bársony
pántos K 8, chewro 1 pántos K 11,
bársony fűzős regatta K 11, bár-
sony gombos regatta K 11, lack
1915. divat, 1/12, Tango K 10. Cipő
Tőzsde, Apolló mozi mellett. 8405

KÜLÖNFÉLE.

Írógépeket

mielőtt javíttatna, kérjen ajánla-
tot Schmotzer és Bodnár műsze-
részeknél Perényi-utca 6. Telefon
888. Ugyanott elsőrendű üzem-
kellékek is legolcsóbb árakon.
8175

Hagymát,

Babot,

Burgonyát,

Kaposztát,

Diót,

Kendermagot

és mindennemű gazdasági t rmeke-
ket waggon tételben vásárol és
elad 4179

Eisele János

ARAD, Batthyány-utca 10.

**Burgonya
és
vöröshagyma**

métermázsánként és wag-
gon-tételekben kapható

Kalmár Endrénél

Arad, Arpád-tér 5.

670. Telefon 670.

Van szerencsém a t. vevőközönség
szives tudomására hozni, hogy
ma friss élő hal érkezik.
Azonkívül ajánlok egészséges étel-

burgonyát

kicsinyben és vaggontételekben, a
legolcsóbb napiáron, mely teli el-
tevésre alkalmas.

A n. é. közönség szives pártfogását
kérve, tisztelettel

Luttwák József

Asztalos Sándor-u. 8. 221

Aranyat

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz,
vagy becserél; ugyszintén
régiségeket vesz és elad

693

Losonczy Lajos

órák és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér.

Telefon 964.

**Költözködők
figyelmébe!**

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez 481

Kalmár József

villanszerelési vállalata

Arad, Salac-utca 2. sz.

242. Telefonszám 242.

Sirkoszoruk

Mindszentek és
halottak napjára

művirág

és ércből

nagy választék-
ban kaphatók:

Zimmermann Ignác

Arad, Szabadság-tér 21.